

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України «Про мисливське господарство, полювання та стале використання мисливських тварин»
(реєстр. 15431 від 20.07.2026 р., н. д. Марчук І. П. та інші)¹

1. Загальна характеристика законопроєкту

Метою проєкту Закону, як зазначено у пояснювальній записці, є створення сучасної правової, економічної, організаційної та екологічної моделі ведення мисливського господарства, здійснення полювання та сталого використання мисливських тварин, що забезпечує збереження біологічного різноманіття й водночас розкриває господарський потенціал галузі.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу

Предмет правового регулювання законопроєкту охоплюється положеннями Глави 6 «Навколишнє середовище» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

Правовідносини, які є предметом правового регулювання законопроєкту, в Європейському Союзі регулюються:

Регламентом Ради (ЄС) № 338/97 від 9 грудня 1996 року про захист видів дикої фауни та флори шляхом регулювання торгівлі ними (Official Journal L 61, 3.3.1997, pp. 1–69) (далі – Регламент Ради (ЄС) № 338/97);

Регламентом Комісії (ЄС) № 865/2006 від 4 травня 2006 року, що встановлює детальні правила щодо імплементації Регламенту Ради (ЄС) № 338/97 про захист видів дикої фауни та флори шляхом регулювання торгівлі ними (Official Journal L 166, 19.6.2006, pp. 1–69) (далі – Регламент Комісії (ЄС) № 865/2006);

Регламентом (ЄС) № 1143/2014 Європейського Парламенту та Ради від 22 жовтня 2014 року про запобігання та управління інтродукцією та поширенням інвазійних чужорідних видів (Official Journal L 317, 4.11.2014, pp. 35–55) (далі – Регламент (ЄС) № 1143/2014);

Імплементативним регламентом Комісії (ЄС) 2016/1141 від 13 липня 2016 року про затвердження переліку інвазійних чужорідних видів, що становлять занепокоєння для Союзу, відповідно до Регламенту (ЄС) № 1143/2014 Європейського Парламенту та Ради (Official Journal L 189, 14.7.2016, pp. 4–8) (далі – Імплементативний регламент Комісії (ЄС) 2016/1141);

¹ Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 17 серпня 2026 року (протокол № 269) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

Регламентом Комісії (ЄС) 2021/57 від 25 січня 2021 року про внесення змін до Додатка XVII до Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) № 1907/2006 щодо реєстрації, оцінки, авторизації та обмеження хімічних речовин (REACH) стосовно свинцю у вогнепальній зброї у водно-болотних угіддях або навколо них (Official Journal L 24, 26.1.2021, pp. 19–24) (далі – Регламент Комісії (ЄС) 2021/57);

Директивою Ради 92/43/ЄЕС від 21 травня 1992 року про збереження природних середовищ існування та дикої фауни і флори (Official Journal L 206, 22.7.1992, pp. 7–50) (далі – Директива 92/43/ЄЕС);

Директивою 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 року про оцінку впливу певних планів та програм на довкілля (Official Journal L 197, 21.7.2001, pp. 30–37) (далі – Директива 2001/42/ЄС);

Директивою Європейського Парламенту та Ради 2009/147/ЄС від 30 листопада 2009 року про збереження диких птахів (Official Journal L 20, 26.1.2010, pp. 7–25) (далі – Директива 2009/147/ЄС).

3. Відповідність законопроекту міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС

За результатами правового аналізу проєкту Закону щодо його відповідності *acquis* ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Відповідно до статті 316 Угоди про асоціацію співробітництво має на меті збереження, захист, поліпшення і відтворення якості навколишнього середовища, захист громадського здоров'я, розсудливе та раціональне використання природних ресурсів та заохочення заходів на міжнародному рівні, спрямованих на вирішення регіональних і глобальних проблем навколишнього середовища, зокрема, у сфері охорона природи, зокрема збереження і захист біологічного та ландшафтного різноманіття (екомережі).

Відповідно до статті 363 та Додатку XXX до Угоди про асоціацію Україна зобов'язалася здійснювати поступове наближення природоохоронного законодавства, зокрема до Директиви 2009/147/ЄС, Директиви 92/43/ЄЕС та Директиви № 2001/42/ЄС.

Щодо розділу I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Проєктом Закону пропонується визначити, що *небажані для мисливського господарства тварини* – дикі тварини, які становлять загрозу для мисливського господарства, зокрема вовки, шакали, лисиці, єнотовидні собаки, здичавілі домашні тварини, в тому числі домашні тварини що перебувають в угіддях без нагляду господаря, сірі ворони, сороки, сойки, а також інвазійні чужорідні види.

Право ЄС не містить категорії тварин, небажаних для певного виду господарства. Правовий режим тварини визначається її природоохоронним статусом, включенням до відповідного додатка Директив 2009/147/ЄС або 92/43/ЄЕС, станом популяції та наявністю встановлених законом підстав для втручання.

Сам факт заподіяння незручностей мисливському господарству не є самостійною підставою для вилучення виду з природного середовища.

Отже, запровадження загальної категорії «небажані для мисливського господарства тварини» не узгоджується із вищоорієнтованим підходом права ЄС.

2. Проектом Закону пропонується визначити, що мисливські трофеї – відповідним чином оброблені частини мисливських тварин (шкура, роги, черепи, ікла тощо), добуті шляхом полювання, які використовуються у наукових, естетичних, культурних, економічних та освітніх цілях.

Відповідно до пункту 4b статті 1 Регламенту Комісії (ЄС) № 865/2006 мисливський трофей означає цілу тварину або її частину чи похідний продукт, які можна легко розпізнати та які зазначені в будь-якому супровідному дозволі або сертифікаті CITES і відповідають таким умовам:

є необробленими, обробленими або виготовленими;

законно добуті мисливцем у результаті полювання для його особистого використання;

ввозяться, вивозяться або реекспортуються мисливцем чи від його імені в межах переміщення з держави походження до держави звичайного проживання мисливця як кінцевого місця призначення.

Таким чином, визначення терміну «мисливські трофеї» частково узгоджується з Регламентом Комісії (ЄС) № 865/2006: законопроект не охоплює цілу тварину, необроблені зразки та похідні продукти, не пов'язує статус трофея із супровідним документом CITES і водночас допускає економічне використання, тоді як визначення ЄС вимагає особистого використання мисливцем.

3. Статтею 6 проекту Закону пропонується передбачити, що полювання забороняється лише щодо видів Червоної книги України та видів, добування яких заборонено міжнародними договорами.

Звертаємо увагу, що такий підхід не повністю відтворює систему права ЄС.

Відповідно до статті 7 Директиви 2009/147/ЄС полювання може дозволятися лише на види птахів, включені до Додатка II:

види частини А можуть бути об'єктами полювання в державах-членах за умови дотримання вимог Директиви;

види частини В можуть бути об'єктами полювання лише в державах, прямо зазначених у цьому Додатку.

Відповідно до Директиви 92/43/ЄЕС необхідно розмежовувати:

види Додатка IV, які підлягають суворій охороні;

види Додатка V, добування яких може регулюватися за умови збереження сприятливого статусу;

інші види.

Отже, стаття 6 проекту Закону частково узгоджується з правом ЄС. Перелік об'єктів полювання має формуватися з урахуванням статей 5, 7 і 9 та Додатка II Директиви 2009/147/ЄС, а щодо інших тварин – статей 12, 14 і 16 та додатків IV і V до Директиви 92/43/ЄЕС.

4. Окрему проблему становить включення до частини четвертої статті 6 проекту Закону плямистого оленя (*Cervus nippon*) та ондатри (*Ondatra zibethicus*) як мисливських тварин, що підлягають індивідуальній ідентифікації.

Крім того, перехідні положення встановлюють звичайні строки полювання на плямистого оленя, ондатру та єнотоподібного собаку (*Nyctereutes procyonoides*).

Усі три види включені до переліку інвазійних чужорідних видів, що становлять загрозу для Союзу, згідно з Імплементативним регламентом Комісії (ЄС) 2016/1141.

Відповідно до статті 4(3) Регламенту (ЄС) № 1143/2014 до переліку включаються види, щодо яких на підставі наукової оцінки ризику встановлено, що вони здатні поширюватися, мають значний негативний вплив на біорізноманіття та екосистемні послуги і потребують узгоджених заходів на рівні Союзу.

Стаття 7(1) Регламенту (ЄС) № 1143/2014 забороняє навмисне ввезення, утримання, розведення, транспортування, введення в обіг, використання, обмін, розмноження та випуск у довкілля видів із переліку Союзу. Винятки допускаються лише за умовами статей 8–9 цього Регламенту.

Право ЄС не виключає залучення мисливців до вилучення інвазійних видів. Однак таке вилучення повинно бути не звичайним сезонним полюванням, а складовою спеціальних заходів управління.

Стаття 17 Регламенту (ЄС) № 1143/2014 вимагає після раннього виявлення виду застосовувати заходи, спрямовані на повне та постійне вилучення його популяції. Якщо вид уже широко поширений, стаття 19(1)–(2) передбачає ефективні заходи управління у формі викорінення, контролю популяції або стримування її поширення. Такі заходи можуть бути летальними або нелетальними, але повинні:

- бути пропорційними екологічному впливу виду;
- ґрунтуватися на оцінці ризиків і витрат та вигод;
- передбачати конкретну мету – викорінення, максимальне скорочення чисельності або недопущення подальшого поширення;
- мінімізувати вплив на нецільові види та їхні оселища;
- не завдавати тваринам болю, страждань або стресу, яких можна уникнути;
- супроводжуватися оцінкою ефективності.

Отже, саме по собі використання мисливських засобів для вилучення плямистого оленя, ондатри чи єнотоподібного собаки не суперечить праву ЄС. Не узгоджується з ним надання цим видам статусу звичайного мисливського ресурсу та встановлення сезонів полювання без спеціального врегулювання.

Щодо розділу II. ВИНИКНЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ПРАВА КОРИСТУВАННЯ МИСЛИВСЬКИМИ УГІДДЯМИ

1. Відповідно до частини другої статті 10 проекту Закону включення до мисливських угідь територій об'єктів природно заповідного фонду можливе, якщо положення про такі об'єкти не забороняє ведення мисливського господарства.

Згідно з статтею 6(2)–(3) Директиви 92/43/ЄЕС держави-члени повинні вживати належних заходів, щоб уникнути погіршення стану природних оселищ і оселищ видів у межах спеціальних природоохоронних територій, а також впливу на види, для яких були визначені такі території до тієї міри наскільки такий вплив може бути значним відносно цілей цієї Директиви. Будь-який план або проєкт, який не має безпосереднього зв'язку з управлінням відповідною ділянкою та не є необхідним для управління нею, але з великою ймовірністю матиме на неї значний вплив окремо або в поєднанні з іншими планами або

проектами, повинен проходити належне оцінювання щодо наслідків його впливу на таку ділянку з огляду на природоохоронні цілі, визначені для такої ділянки.

Отже, частина друга статті 10 проекту Закону частково узгоджується з правом ЄС: відсутність прямої заборони у положенні про об'єкт природно-заповідного фонду не може замінювати належну оцінку та позитивне рішення компетентного органу, якщо діяльність може істотно вплинути на територію, охоплену статтею 6(3) Директиви 92/43/ЄЕС.

2. Стаття 11 проекту Закону передбачає розробку плану ведення мисливського господарства для отримання мисливських угідь у користування.

Частина дев'ята статті 11 передбачає проведення оцінки впливу на довкілля (далі – ОВД) лише тоді, коли діяльність належить до категорій Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Проте такий підхід частково узгоджується з правом ЄС, оскільки він не замінює:

стратегічну екологічну оцінку плану, якщо він відповідає визначенню статті 2(а) та підпадає під статтю 3(2)–(5) Директиви 2001/42/ЄС, з проведенням оцінки під час підготовки плану і до його затвердження відповідно до статті 4(1) цієї Директиви (далі – СЕО);

належну оцінку впливу на природоохоронну територію відповідно до статті 6(3) Директиви 92/43/ЄЕС.

3. Частина сьома статті 11 та частина п'ята статті 12 проекту Закону передбачають погодження й виникнення права користування мисливськими угіддями за принципом мовчазної згоди.

Якщо планована діяльність може істотно вплинути на охоронювану територію, це несумісно зі статтею 6(3) Директиви 92/43/ЄЕС: компетентні національні органи можуть погодити план або проект лише після того, як за результатами належної оцінки переконуються, що він не матиме негативного впливу на цілісність відповідної території, та, якщо це доречно, після отримання думки громадськості.

Отже, застосування мовчазної згоди до екологічно значущого рішення про користування природним ресурсом не узгоджується зі статтею 6(3) Директиви 92/43/ЄЕС.

4. Стаття 15 проекту Закону визначає, що користувачі мисливських угідь забезпечують їх упорядкування протягом двох років з дня надання таких угідь у користування. Завершенням упорядкування мисливських угідь є погодження територіальним органом Агентства проекту організації та розвитку мисливського господарства.

Відповідно до статті 191(2) Договору про функціонування Європейського Союзу політика ЄС у сфері довкілля ґрунтується на принципі перестороги та принципі превентивних дій, принципі усунення екологічної шкоди передусім у її джерелі та принципі «забруднювач платить».

Згідно з Директивою 2009/147/ЄС:

держави повинні вживати заходів, необхідних для підтримання популяцій усіх видів диких птахів на рівні, що відповідає, зокрема, екологічним і науковим вимогам (стаття 2);

держави повинні зберігати, підтримувати або відновлювати достатню різноманітність і площу оселищ диких птахів (стаття 3);

полювання на види, які можуть бути об'єктом полювання, не повинно перешкоджати заходам зі збереження, що здійснюються в межах їх ареалу; полювання має відповідати принципам розумного використання та екологічно збалансованого регулювання чисельності відповідних видів і бути сумісним із підтриманням їх популяцій відповідно до статті 2 Директиви (стаття 7).

Директива 92/43/ЄЕС встановлює:

щоб заходи, вжиті відповідно до Директиви, забезпечували підтримання або відновлення природних оселищ і видів до сприятливого природоохоронного стану (стаття 2(2));

обов'язує здійснювати нагляд за природоохоронним станом природних оселищ і видів (стаття 11);

передбачає, що експлуатація видів, зазначених у Додатку V, повинна бути сумісною з підтриманням цих видів у сприятливому природоохоронному стані; дозволяє і передбачає застосування, зокрема, правил полювання, ліцензування, квотування, тимчасових або локальних заборон на вилучення, а також інших обмежень, заснованих на результатах постійного спостереження. (стаття 14(1,2)).

Таким чином, законопроект не встановлює чіткої заборони здійснювати полювання, випуск тварин, біотехнічні заходи, спорудження об'єктів мисливської інфраструктури або іншу господарську діяльність до завершення упорядкування та допускає виникнення права користування мисливськими угіддями до:

проведення повної інвентаризації видів;

визначення фактичної та оптимальної чисельності популяцій;

оцінювання стану середовищ існування;

встановлення допустимого рівня вилучення тварин;

оцінювання впливу запланованої діяльності на території Смарагдової мережі та майбутньої Natura 2000.

Крім того, частина четверта статті 15 проекту Закону визнає проекти організації та розвитку мисливського господарства дійсними до закінчення строку їх дії за умови відсутності зміни площі або меж угідь. Водночас зміна меж не є єдиною обставиною, що може вимагати перегляду: статті 11 і 14 Директиви 92/43/ЄЕС пов'язують допустимість використання видів із результатами постійного нагляду за їх природоохоронним станом.

Отже, стаття 15 проекту Закону частково узгоджується з правом ЄС. Інвентаризація видів, оцінка стану оселищ, визначення допустимого вилучення та необхідні екологічні оцінки мають передувати початку використання угідь, а проект організації господарства повинен переглядатися у разі погіршення природоохоронного стану або появи нових наукових даних.

Щодо розділу III. ВИКОРИСТАННЯ МИСЛИВСЬКИХ ТВАРИН КОРИСТУВАЧАМИ МИСЛИВСЬКИХ УГІДЬ

Стаття 21 проекту Закону допускає екологічний, економічний, господарський і рекреаційний режими ведення вольєрного господарства.

Стаття 22(а,б) Директиви 92/43/ЄЕС зобов'язує:

досліджувати доцільність реінтродукції місцевих видів із Додатка IV, якщо це сприятиме відновленню їх сприятливого природоохоронного стану;

реінтродукція можлива лише після належних консультацій із заінтересованою громадськістю;

регулювати навмисне введення в дику природу немісцевих видів так, щоб воно не завдавало шкоди природним оселищам, місцевій фауні та флорі; виконання цієї вимоги потребує попередньої оцінки можливого впливу такого введення.

Для інвазійних видів, включених до переліку Союзу, стаття 7 Регламенту (ЄС) № 1143/2014 забороняє розведення, утримання, транспортування, продаж і випуск, крім спеціально дозволених випадків згідно з статтями 8–9 Регламенту.

Отже, стаття 21 проекту Закону частково узгоджується з правом ЄС, оскільки не врегульовані питання щодо виключення розведення та випуску видів із переліку Союзу й установлення окремих науково обґрунтованих умов для реінтродукції місцевих видів та введення немісцевих видів відповідно до статті 22 Директиви 92/43/ЄЕС.

Щодо розділу IV. ВИКОРИСТАННЯ МИСЛИВСЬКИХ ТВАРИН МИСЛИВЦЯМИ

1. Статтею 27 проекту Закону передбачено використання для полювання, зокрема мисливської вогнепальної, мисливської холодної та метальної зброї, а для відлову – ловчих тварин; сіток і пасток для відлову мисливських тварин; мисливських веж та скрадків; пахучих неотруйних приманок.

Відповідно до статті 15 та пункту «а» Додатка VI² до Директиви 92/43/ЄЕС арбалети належать до заборонених засобів відлову або вбивства ссавців із Додатка V(a), а також видів із Додатка IV(a), коли щодо них застосовується відступ згідно з статтею 16.

Сітки та пастки належать до засобів, заборонених пунктом «а» Додатка IV у поєднанні зі статтею 8(1) Директиви 2009/147/ЄС. Їх використання може бути дозволене лише як належно обґрунтований відступ відповідно до статті 9 Директиви, за відсутності іншого задовільного рішення та з дотриманням установлених нею умов.

Відповідно до статті 15 та пункту «а» Додатка VI до Директиви 92/43/ЄЕС забороняється використання сіток і пасток, які є невідбірковими за принципом дії або умовами використання та здатні спричинити локальне зникнення або серйозне порушення стану популяцій відповідних видів.

Отже, стаття 27 проекту Закону частково узгоджується з правом ЄС. Загальне дозволення сіток, пасток і метальної зброї має бути обмежене з урахуванням статей 8–9 та Додатка IV до Директиви 2009/147/ЄС, а також статті 15 і Додатка VI до Директиви 92/43/ЄЕС.

Крім того, положення Проекту щодо заборони полювання з певних видів транспорту є неповними, оскільки не відтворюють вимог щодо моторних транспортних засобів і суден, передбачених Додатком IV (b) до Директиви 2009/147/ЄС та Додатком VI (b) до Директиви 92/43/ЄЕС.

Не узгоджується з правом ЄС і дозвіл застосовувати штучне світло на вогнепальній зброї під час полювання на бобра лише за згодою користувача угідь. *Castor fiber* віднесений Додатками II (a) та IV (a) до Директиви 92/43/ЄЕС до видів, що потребують суворої охорони, і лише для окремих популяцій

² Заборонені методи та засоби відлову та вбивства тварин та види транспорту

переведений до Додатка V (а). Заборону таких засобів зняти можливо лише через обґрунтований відступ відповідно до статті 16 *Директиви 92/43/ЄЕС*.

2. Частиною восьмою статті 28 проєкту Закону передбачено, що вивезення мисливських трофеїв за межі України здійснюється на підставі документа, що підтверджує законність добування мисливської тварини; ветеринарних документів, передбачених законодавством.

Регламент Ради (ЄС) № 338/97 безпосередньо регулює експорт з території ЄС. Поки Україна не є державою-членом ЄС, документ, який видається українським органом, юридично є дозволом CITES держави-експортера, а не експортним дозволом ЄС.

Проте під час ввезення українського трофея до ЄС застосовуються норми Регламенту Ради (ЄС) № 338/97 та Регламенту Комісії (ЄС) № 865/2006.

Для особистих мисливських трофеїв діють спеціальні правила. Зокрема, відповідно до статті 7(3) Регламенту № 338/97 та статті 57(3) Регламенту № 865/2006 перше ввезення до ЄС трофея з виду Додатка В може не потребувати імпортного дозволу ЄС лише за умови пред'явлення оригіналу та копії документа держави експорту або реекспорту. Цей виняток не поширюється на комерційне використання та не скасовує вимог до експортного документа CITES.

Відповідно до статті 5(1) Регламенту Ради (ЄС) № 338/97 експорт або реекспорт з території Союзу зразків із Додатка А здійснюється після пред'явлення експортного дозволу або сертифіката реекспорту, а стаття 5(4) поширює відповідний документарний режим на зразки видів із додатків В і С.

Для видачі експортного дозволу стаття 5(2) вимагає, зокрема, висновку наукового органу про відсутність негативного впливу на природоохоронний стан виду або територію популяції, підтвердження законного набуття зразка, належних умов перевезення живого зразка та відсутності інших природоохоронних чинників, що перешкоджають експорту.

Вимоги Регламенту Ради (ЄС) № 338/97 відповідають статтям III–V Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (далі – CITES³).

Зокрема, статті III(2) і IV(2) CITES вимагають для експорту зразків видів із додатків I і II експортного дозволу, який видається після підтвердження законності набуття та отримання висновку наукового органу про те, що експорт не загрожуватиме виживанню виду. Реекспорт таких зразків потребує сертифіката реекспорту відповідно до статей III(4) і IV(5), а щодо видів із Додатка III застосовуються експортний дозвіл, сертифікат походження або сертифікат реекспорту залежно від держави походження та характеру операції – стаття V CITES.

Таким чином, частина восьма статті 28 проєкту Закону частково узгоджується з правом ЄС та CITES. Документ про законність добування і ветеринарні документи не замінюють дозвіл CITES держави експорту, сертифікат реекспорту та, у передбачених правом ЄС випадках, імпортний або експортний дозвіл і висновок наукового органу.

3. Згідно з статтею 30 проєкту Закону з метою недопущення страждань мисливських тварин, забезпечення їх сталого використання, охорони диких

³ Закон України «Про приєднання України до Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення» від 14 травня 1999 року № 662-XIV

тварин, а також середовища їх перебування забороняється полювання та відлов, зокрема із застосуванням (використанням) бойових припасів зі свинцевим шротом в межах водно-болотних угідь міжнародного значення.

Заборона використання свинцевого шроту у водно-болотних угіддях міжнародного значення відповідає природоохоронній меті Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів (далі – Рамсарська конвенція)⁴ та сприяє виконанню її статті 3(1), яка зобов'язує сторони планувати й здійснювати заходи для збереження угідь, включених до Рамсарського списку, а також статті 4(1) щодо охорони водно-болотних угідь і водоплавних птахів.

Водночас, звертаємо увагу, що Регламентом Комісії (ЄС) 2021/57 внесено зміни до позиції 63 Додатка XVII до Регламенту (ЄС) № 1907/2006 (REACH) – з 15 лютого 2023 року пунктом 11 позиції 63 Додатка XVII заборонено в межах водно-болотних угідь або на відстані до 100 метрів від них:

1) здійснювати постріл шротом, що містить свинець у концентрації, яка дорівнює або перевищує 1 % за масою;

2) носити такий шріт під час стрільби у водно-болотних угіддях або прямування для здійснення такої стрільби.

Відстань у 100 метрів обчислюється назовні від будь-якої точки зовнішньої межі водно-болотного угіддя.

Для цілей пункту 11 позиції 63 Додатка XVII до Регламенту № 1907/2006 поняття «водно-болотні угіддя» використовується у значенні статті 1(1) Рамсарської конвенції та охоплює відповідні природні й штучні, постійні й тимчасові угіддя незалежно від того, чи включені вони до Рамсарського списку.

Таким чином, пункт 13 статті 30 законопроекту відповідає природоохоронній меті Рамсарської конвенції, але не узгоджується з пунктами 11 і 13 позиції 63 Додатка XVII до Регламенту (ЄС) № 1907/2006 у редакції Регламенту Комісії (ЄС) 2021/57, оскільки не охоплює всі водно-болотні угіддя, 100-метрову буферну зону та носіння свинцевого шроту за встановлених Регламентом обставин.

4. Частиною другою статті 32 проєкту Закону передбачено, що безпородні собаки можуть бути добуті у порядку регулювання чисельності диких тварин.

Зазначена норма суперечить статтям 11–13 *Європейської конвенції про захист домашніх тварин*⁵, згідно з якими провадження заходів скорочення чисельності безпритульних тварин у спосіб, який не спричиняє унікального болю, страждань або пригнічення, а відлов завдає мінімальні фізичні й психічні страждання. Присипляння допускається лише ветеринарним лікарем або іншою компетентною особою, крім невідкладних випадків, із застосуванням способу, що спричиняє швидку втрату свідомості й смерть або починається з глибокого знеболювання. Винятки з цих гуманних принципів допускаються лише в рамках національних програм боротьби з хворобами.

Щодо розділу V. ВИКОРИСТАННЯ ДИКИХ ТВАРИН, НЕ ПОВ'ЯЗАНЕ З ПОЛЮВАННЯМ

⁴ Закон України «Про участь України в Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином як середовище існування водоплавних птахів» від 29 жовтня 1996 року № 437/96-ВР

⁵ Конвенцію ратифіковано Україною відповідно до Закону України від 18 вересня 2013 р. № 578-VII та 19 державами-членами ЄС

1. Частиною другою статті 36 проєкту Закону визначено, що селекційне вилучення здійснюється для вилучення з дикої природи тварин з *ознаками фенотипової неповноцінності*, що визначаються за зовнішніми морфологічними ознаками (вади будови тіла, рогів, аномалій розвитку тощо), ознаками захворювань, відхиленням в розвитку, а також ослаблених і перестарілих особин, з метою поліпшення якійсної структури популяцій та підтримання її здорового стану.

Відповідно до частини другої статті 35 проєкту Закону селекційне вилучення може здійснюватися *незалежно від строків полювання* на підставі спеціального дозволу.

Звертаємо увагу, що *процедура встановлення фенотипової неповноцінності для такого виду вилучення законопроектом не передбачена*.

Частиною третьою статті 37 проєкту Закону передбачено, що поточне регулювання чисельності полягає у спеціальному *вилученні тварин, небажаних для мисливського господарства*, та здійснюється без спеціального дозволу. Поточне регулювання чисельності диких (зокрема мисливських) тварин здійснюється мисливцями протягом строків полювання (крім інвазійних чужорідних видів диких тварин), за умови набуття ними права на полювання згідно з цим Законом, а уповноваженими особами – *на постійній основі незалежно від строків полювання*.

Відповідно до статті проєкту Закону *небажані для мисливського господарства тварини* – дикі тварини, які становлять загрозу для мисливського господарства, зокрема вовки, шакали, лисиці, єнотовидні собаки, здичавілі домашні тварини, в тому числі домашні тварини, що перебувають в угіддях без нагляду господаря, сірі ворони, сороки, сойки, а також інвазійні чужорідні види.

Звертаємо увагу, що *законодавство ЄС не містить терміну «небажані для мисливського господарства тварини»*.

Щодо диких птахів стаття 5 Директиви 2009/147/ЄС забороняє їх навмисне вбивство або вилов, а стаття 7(4) встановлює, що полювання повинно відповідати принципам розумного використання та екологічно збалансованого регулювання, бути сумісним із підтриманням популяцій на рівні, передбаченому статтею 2, та не здійснюватися в періоди розмноження, вирощування потомства і повернення мігруючих видів до місць гніздування.

Відступ можливий лише відповідно до статті 9(1) Директиви 2009/147/ЄС, за відсутності іншого задовільного рішення та з однієї з вичерпних підстав: охорона здоров'я і безпеки населення, запобігання серйозній шкоді, охорона флори і фауни, наукові дослідження, відновлення популяцій чи реінтродукція або вибіркове використання певних птахів у невеликій кількості під суворим контролем.

Щодо інших диких тварин стаття 12(1) Директиви 92/43/ЄЕС забороняє навмисне виловлювання або вбивство видів із Додатка IV(a).

Згідно з статтею 16(1) відступ допускається лише за відсутності іншого задовільного рішення, якщо він не зашкодить підтриманню популяції у сприятливому природоохоронному стані та переслідує одну з визначених цілей: охорону видів і природних оселищ, запобігання серйозній шкоді, захист здоров'я і безпеки населення, дослідження чи реінтродукцію або вибіркове вилучення обмеженої кількості особин під суворим контролем.

Для видів із Додатка V вилучення відповідно до статті 14 повинно ґрунтуватися на нагляді, передбаченому статтею 11, бути сумісним зі сприятливим природоохоронним станом виду та супроводжуватися регулюванням строків, способів, дозволів чи квот і оцінюванням наслідків.

Отже, селекційне вилучення виду з Додатка V саме по собі не заборонене, якщо воно є науково обґрунтованим заходом управління, заснованим на нагляді за станом популяції та сумісним із підтриманням її сприятливого природоохоронного стану відповідно до статей 11 і 14 Директиви 92/43/ЄЕС. Щодо мисливських видів птахів із Додатка II вилучення має здійснюватися в режимі статті 7, зокрема з дотриманням сезонних обмежень статті 7(4), або як відступ згідно з статтею 9.

Враховуючи зазначене, зазначені норми проєкту Закону *не узгоджуються* з Директивами 2009/147/ЄС та 92/43/ЄЕС, оскільки вони без перевірки природоохоронного статусу виду, альтернатив, мети, обсягу та наслідків дозволяють селекційно *вилучати види через «фенотипову неповноцінність» та визнання їх «небажаними для мисливського господарства»*.

2. Згідно з частиною шостою статті 37 проєкту вид і кількість вилучених інвазійних тварин не вносяться до Єдиного мисливського реєстру.

Зазначена норма не узгоджується з частиною четвертою статті 6 проєкту Закону, згідно з якою плямисті олені та ондатри (інвазійні тварини) підлягають індивідуальній ідентифікації.

Згідно з частиною восьмою статті 27 проєкту Закону не пізніше моменту завершення полювання або відлову мисливець вносить до Реєстру інформацію про *кількість вилучених мисливських тварин* та унікальні номери використаних засобів ідентифікації (за умови добування шляхом полювання та/або відлову мисливських тварин, які підлягають індивідуальній ідентифікації).

Неузгодженість положень запроекту між собою створює підстави для неоднозначного застосування законодавства, що не враховує принципу правової визначеності як верховенства права⁶.

Крім того, відсутність обліку також не узгоджується зі статтею 14 Регламенту (ЄС) № 1143/2014, яка вимагає системи спостереження зі збиранням та реєстрацією даних про поширення інвазійних видів, статтею 19(4), що вимагає контролю ефективності викорінення або регулювання чисельності, та статтею 24(1)(b), (e), яка передбачає звітування про поширення видів, застосовані заходи, їх ефективність і вплив на нецільові види.

Щодо розділу VIII. ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Пункт 6 Перехідних положень проєкту Закону встановлює строки полювання на деркача лучного, пастушків і казарку, не визначаючи в останніх двох випадках конкретних видів.

Водночас деркач (*Crex crex*), казарки білощока (*Branta leucopsis*) і червоногола (*Branta ruficollis*), погонич звичайний (*Porzana porzana*), погонич малий (*Zapornia parva*, у Директиві – *Porzana parva*) та погонич-крихітка (*Zapornia pusilla*, у Директиві – *Porzana pusilla*) включені до Додатка I Директиви 2009/147/ЄС.

⁶ принцип правової визначеності є одним із загальних принципів права ЄС, згідно з яким для належного функціонування правової системи держави передбачуваність, несуперечливість та узгодженість формулювання норм є однією із обов'язкових умов для створення якісного та дієвого законодавства.

Зазначені види включені також до Додатка II Бернської конвенції⁷ і підлягають суворій охороні згідно з статтею 6, а добування казарки червоноволої додатково забороняється статтею III(5) Боннської конвенції⁸ у зв'язку з її включенням до Додатка I.

Відповідно до статті 4 Директиви 2009/147/ЄС види, зазначені у Додатку I, підлягають спеціальним заходам щодо збереження їхнього середовища існування, щоб забезпечити їх виживання та розмноження в ареалі їхнього поширення.

У статті 5 Директиви 2009/147/ЄС зазначено, що без шкоди для статей 7 та 9, держави-члени вживають необхідних заходів для створення загальної системи захисту всіх видів птахів, зазначених у статті 1, забороняючи, зокрема:

- (a) навмисне вбивство або захоплення будь-яким методом;
- (b) навмисне знищення або пошкодження їхніх гнізд та яєць або видалення їхніх гнізд.

Стаття 7 Директиви 2009/147/ЄС встановлює, що з огляду на рівень їхньої популяції, географічне поширення та рівень розмноження по всьому Співтовариству, види, перелічені в Додатку II, можуть бути об'єктом полювання відповідно до національного законодавства.

Тому загальний мисливський режим щодо цих видів не узгоджується зі статтями 4(1), 5 і 7 Директиви, а їх вилучення можливе лише як належно обґрунтований і контрольований відступ за статтею 9.

1.2) пункт 6 Перехідних положень проекту Закону також установлює сезон полювання на *рись (Lynx lynx)* з жовтня по лютий включно.

Рись включена одночасно до Додатка II Директиви 92/43/ЄЕС, що передбачає охорону її ключових оселищ, та до Додатка IV(a), який вимагає суворої охорони особин виду.

Вид *Lynx lynx* включений до Додатка II Директиви 92/43/ЄЕС, крім естонської, латвійської та фінської популяцій; до Додатка IV(a) – крім естонської популяції; до Додатка V(a) включена лише естонська популяція. Отже, українська популяція рисі одночасно охоплюється додатками II і IV(a).

Включення до Додатка II зумовлює застосування статей 3(1) і 4 Директиви щодо формування мережі Natura 2000 та визначення територій, важливих для збереження виду, а після визначення таких територій – статті 6 щодо встановлення необхідних природоохоронних заходів, запобігання погіршенню оселищ та оцінки планів і проєктів;

Відповідно до статті 12(1)(a) Директиви для популяцій, охоплених Додатком IV(a), мають бути заборонені всі форми умисного вилову або вбивства особин у природному середовищі.

Відступ від зазначеної вище норми можливий згідно зі статтею 16 Директиви 92/43/ЄЕС – за відсутності іншого задовільного рішення, з однією з визначених цією статтею цілей та за умови, що вилучення не зашкодить сприятливому природоохоронному статусу популяції, та за суворо

⁷ Закон України «Про приєднання України до Конвенції 1979 року про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі» від 29 жовтня 1996 року № 436/96-ВР

⁸ Закон України «Про приєднання України до Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин» від 19 березня 1999 року № 535-XIV

контрольованих умов, на вибірковій основі та в обмеженому обсязі, визначеній компетентними національними органами.

Отже, встановлення загального сезону полювання на рись не узгоджується зі статтями 12 і 16 Директиви 92/43/ЄЕС. Для української популяції умисне виловлювання або вбивство має бути заборонене; можливий лише індивідуально обґрунтований відступ відповідно до статті 16 Директиви 92/43/ЄЕС.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу

Проект Закону **частково суперечить** праву Європейського Союзу, міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та **потребує суттєвого доопрацювання** з метою врахування висловлених зауважень.

Голова Комітету

І. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо вдосконалення порядку визначення підслідності та процесуального забезпечення міжнародного співробітництва»

(реєстр. № 15334 від 16.06.2026 р., н. д. Радіна А. О., Железняк Я. І. та інші)¹

1. Загальна характеристика законопроєкту.

У пояснювальній записці до законопроєкту зазначено, що він спрямований на виконання євроінтеграційних зобов'язань України у частині забезпечення ефективності антикорупційної інфраструктури, а саме орієнтирів (бенчмарків) Розділу 23 «Правосуддя та фундаментальні права» кластеру «Основи» переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу.

Автори проєкту закону вказують, що його метою є підвищення ефективності досудового розслідування у кримінальних провадженнях щодо корупційних та пов'язаних із корупцією кримінальних правопорушень, забезпечення невідворотності покарання для високопосадовців, а також виконання євроінтеграційних зобов'язань України щодо зміцнення верховенства права.

Згідно з пояснювальною запискою законопроєкт передбачає внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), які:

- уточнюють підслідність НАБУ (стаття 216 КПК України): до переліку осіб додаються керівники консультативних, дорадчих, інших допоміжних органів, утворених Президентом України, їх заступники; керівники військово-цивільної адміністрації області, міста Києва, їх заступники; начальники військових адміністрацій, їх заступники; голови обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, їх заступники; особи вищого начальницького складу Бюро економічної безпеки, Державного бюро розслідувань, а також заступники керівників та члени наглядових рад, члени виконавчих органів (правління, дирекції) великих державних підприємств;

- врегульовують спори про підслідність: запроваджується чіткий механізм моніторингу відомостей Єдиного реєстру досудових розслідувань, а у разі виявлення паралельних розслідувань — порядок визначення підслідності за рішенням прокурора САП;

¹ Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 17 серпня 2026 року (протокол № 269) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

- уточнюють строки та порядок передачі матеріалів за підслідністю: встановлюється обов'язок прокурора забезпечити передачу матеріалів відповідному органу досудового розслідування протягом 10 днів з дня винесення прокурором відповідної постанови про визначення підслідності;

- спрощують процедури створення спільних слідчих груп для проведення досудового розслідування обставин кримінальних правопорушень, вчинених на територіях декількох держав, у провадженнях, що розслідуються НАБУ, шляхом надання права створення таких груп керівнику САП;

- прискорюють процедури направлення запиту про видачу особи (екстрадицію) шляхом надання керівнику САП повноважень щодо направлення таких запитів.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Положення законопроекту спрямовані на врегулювання правовідносин у сфері боротьби з корупцією, а саме відносин пов'язаних із юрисдикцією органів досудового розслідування, створенням та діяльністю спільних слідчих груп, а також з порядком направлення запиту про видачу особи (екстрадицію).

Насамперед, слід зазначити, що Європейський Союз в рамках переговорного процесу про вступ України до ЄС звертає особливу увагу на вдосконалення здійснення кримінального провадження у справах про корупцію на високому рівні, зміцнення незалежності та підвищення ефективності НАБУ та САП.

Під час аналізу законопроекту № 15334 було враховано положення та рекомендації, які передбачені такими документами:

1) *Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);*

2) *Звіт Європейської комісії щодо України від 4 листопада 2025 року в рамках Пакету щодо розширення;*

3) *Дорожня карта з питань верховенства права, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475-р «Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 «Основи процесу вступу до ЄС» (далі – Дорожня карта з питань верховенства права);*

4) *Умови успішного закриття переговорів (бенчмарки), прийняті Україною 15 червня 2026 року під час другої Міжурядової конференції між Україною та Європейським Союзом;*

5) *Спільна заява Комісара Європейської комісії з питань розширення та Віце-прем'єр-міністра України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, оприлюднена 11 грудня 2025 року (м. Львів).*

3. Відповідність законопроекту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

У статті 2 Договору про Європейський Союз вказано, що Союз засновано на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин. Ці цінності є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, правосуддя, солідарність та рівність жінок і чоловіків.

Пунктом (е) частини другої статті 4 Угоди про асоціацію передбачено, що цілями політичного діалогу між Сторонами, зокрема, є зміцнення поваги до демократичних принципів, верховенства права та доброго врядування, прав людини та основоположних свобод, у тому числі прав осіб, які належать до національних меншин, недискримінації осіб, які належать до меншин, і поваги до різноманітності, а також внесок у консолідацію внутрішніх політичних реформ.

Статтею 14 Розділу III «Юстиція, свобода та безпека» Угоди про асоціацію передбачено, що в рамках співробітництва у сфері юстиції, свободи та безпеки Сторони надають особливого значення утвердженню верховенства права та укріпленню інституцій усіх рівнів у сфері управління загалом та правоохоронних і судових органів зокрема. Співробітництво буде спрямоване, зокрема, на зміцнення судової влади, підвищення її ефективності, гарантування її незалежності та неупередженості та боротьбу з корупцією. Співробітництво у сфері юстиції, свободи та безпеки буде відбуватися на основі принципу поваги до прав людини та основоположних свобод.

У Звіті щодо України від 4 листопада 2025 року в рамках Пакету щодо розширення Єврокомісія, оцінюючи прогрес України в рамках переговорного Розділу 23 «Судова влада та основоположні права», зазначила, що Україні слід вдосконалювати свою антикорупційну систему та запобігати будь-якому відкату від своїх значних досягнень у сфері реформ. Слід вирішити проблему процесуальних затримок та перешкод у провадженнях щодо корупції на високому рівні.

В цьому контексті Європейська комісія висловила наступні рекомендації.

У 2026 році Україні, зокрема, необхідно:

- розширити юрисдикцію НАБУ з метою охоплення всіх державних посад з високим рівнем ризику;
- запровадити надійні заходи із запобігання втручанням в роботу НАБУ та САП та обходу їх виключної юрисдикції у справах про корупцію на високому рівні;
- внести зміни до КПК України з метою усунення перешкод та процесуальних затримок для ефективного здійснення кримінального провадження, зокрема у справах про корупцію на високому рівні.

Крім того, відповідно до проміжних критеріїв (Interim Benchmarks або IBM), визначених Європейським Союзом у межах переговорного процесу щодо

вступу України до ЄС, Україна має забезпечити реалізацію низки завдань у сфері боротьби з корупцією та зміцнення верховенства права, зокрема:

▪ **ІВМ 23.5.1 — просування та безперервне впровадження нормативно-правової та стратегічної антикорупційної рамки із забезпеченням її подальшого наближення до *acquis* Європейського Союзу:**

- прийнято та впроваджено законодавчі зміни, спрямовані на те, щоб, насамперед, вирішити питання процесуальних затримок та ефективно оптимізувати кримінальні провадження на практиці, особливо у справах про корупцію на високому рівні;

- прийнято та впроваджено законодавчі зміни, що зміцнюють незалежність НАБУ та САП, а саме: надати керівнику САП право самостійно надсилати запити про екстрадицію та створювати спільні слідчі групи у справах про корупцію на високому рівні; захистити юрисдикцію НАБУ та САП від обходу та неналежного впливу шляхом чіткого розмежування слідчих повноважень між органами досудового розслідування та чітких правил запобігання і врегулювання конфліктів юрисдикцій у кримінальному провадженні.

▪ **ІВМ 23.6.2 — розширення юрисдикції НАБУ на всі державні посади з високим рівнем корупційного ризику.**

Одним із стратегічних результатів **Дорожньої карти з питань верховенства права**, яка водночас є складовою Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (*acquis* ЄС), є здійснення САП ефективного та неупередженого розслідування справ.

З метою досягнення цієї стратегічної цілі Дорожньою картою передбачено реалізацію такого заходу як *прийняття та впровадження змін до законодавства, які надають керівнику САП повноваження самостійно надсилати запити про екстрадицію та створювати спільні слідчі групи у справах про корупцію на найвищому рівні* (стратегічний результат 2, захід 1 підрозділу (а) Розділу 2.3. «Притягнення до відповідальності за корупцію» Глави II. «Боротьба з корупцією», строк виконання – III квартал 2025 р.).

Відповідно до пункту 1 Спільної заяви Комісара Європейської комісії з питань розширення та Віце-прем'єр-міністра України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, оприлюдненої 11 грудня 2025 року (м. Львів), у 2026 році Україні необхідно прийняти комплексні зміни до Кримінального процесуального кодексу та іншого законодавства для забезпечення швидкого та якісного правосуддя, зокрема шляхом:

- усунення процесуальних перешкод у кримінальному провадженні, зокрема у справах про корупцію на високому рівні;

- посилення незалежності НАБУ і САП та захист їхньої юрисдикції від обходу та неналежного впливу шляхом чіткого розмежування слідчих повноважень між органами досудового розслідування та встановлення чітких правил щодо запобігання та врегулювання конфліктів юрисдикції у кримінальному провадженні;

- розширення юрисдикції НАБУ та САП на всі посади з високим рівнем ризику на основі наявної незалежної оцінки.

Отже, проаналізувавши положення проекту закону та дослідивши зміст поставлених перед Україною завдань у сфері боротьби з корупцією, вважаємо, що законопроект № 15334 не суперечить євроінтеграційним зобов'язанням України.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проект закону **не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції.

ВИСНОВОК
щодо проєкту Закону України
«Про засади державної антикорупційної політики на 2026 – 2030 роки»
(р. № 15230-д від 27.07.2026, н.д. Радіна А.О. та ін.)¹

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Проєктом Закону пропонується затвердити Антикорупційну стратегію на 2026–2030 роки (далі – Стратегія) як рамковий документ державної політики у сфері запобігання і протидії корупції. Стратегія визначає основоположні цілі, пріоритетні напрями та очікувані результати формування і реалізації цілісної та взаємопов’язаної системи запобігання корупції. Вона також визначає механізми координації діяльності суб’єктів формування та реалізації антикорупційної політики, а також підходи до моніторингу та оцінювання результатів її виконання.

Проєкт Закону є доопрацьованою версією трьох законопроєктів за реєстр. №№15230, 15230-1 та 15230-2, які були розглянуті Комітетом Верховної Ради України з питань інтеграції України до ЄС на засіданні 23 червня 2026 року та щодо яких, Комітет у своєму висновку зазначив, що дані законопроєкти не суперечать міжнародно-правовим зобов’язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС, а також спрямовані на виконання заходу Дорожньої карти з питань верховенства права, водночас потребують доопрацювання з метою врахування рекомендацій ЄС.

Відповідно до висновку головного Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики суб’єкти законодавчої ініціативи дійшли згоди щодо доцільності підготовки спільної доопрацьованої редакції і на виконання цієї згоди підготовлено новий доопрацьований проєкт Закону України «Про затвердження Антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки», в який інтегровано окремі приписи зазначених законопроєктів та проміжні контрольні показники (бенчмарки) кластера «Основи» переговорного процесу з Європейським Союзом.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов’язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

За предметом правового регулювання проєкт Закону стосується сфери боротьби з корупцією, що входить до Кластера 1 «Основи процесу вступу до ЄС»

¹ Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 17 серпня 2026 року (протокол № 269) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

в рамках переговорного процесу між Україною та ЄС, та яка охоплюється зобов'язаннями України відповідно до:

1) Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);

2) Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції 2003 року (далі – Конвенція ООН проти корупції);

3) Дорожньої карти з питань верховенства права, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475 (далі – Дорожня карта з питань верховенства права).

Разом з тим, Україна має виконати ряд завдань у сфері боротьби з корупцією, які здебільшого надаються стороною ЄС для країни-кандидата в рамках переговорного процесу у формі рекомендацій для досягнення відповідності вимогам Копенгагенських критеріїв для вступу до ЄС, та які наведені в низці документів, а саме:

- Щорічних звітах про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2023, 2024 та 2025 років;
- Переговорній рамці ЄС, представленої на Першій міжурядовій конференції між Україною та ЄС 25 червня 2024 року, на якій офіційно розпочалися переговори про членство України в ЄС (далі – Переговорна рамка);
- 10 пріоритетних пунктів, які Україна має виконати протягом року, що закріплено у Спільній заяві Комісара з питань розширення М. Кос та Віце-прем'єр-міністра України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції Т. Качки від 11 грудня 2025 року;
- Переданих Україні стороною ЄС умов успішного закриття переговорів (бенчмарків) (квітень 2026 року);
- Спільній позиції ЄС щодо відкриття переговорного кластеру 1 «Основи» у межах переговорів про вступ України до ЄС від 12 червня 2026 року (AD 18/26 CONF-UA 2/26).

Також в ЄС нещодавно прийнято Директиву (ЄС) 2026/1021 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2026 року про боротьбу з корупцією, що замінює Рамкове рішення Ради 2003/568/ІНА та Конвенцію про боротьбу з корупцією за участю посадових осіб Європейських Співтовариств або посадових осіб держав-членів Європейського Союзу, та вносить зміни до Директиви (ЄС) 2017/1371 Європейського Парламенту та Ради (далі - Директива 2026/1021/ЄС).

3. Відповідність законопроекту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

Перш за все варто зазначити, що зобов'язання щодо боротьби з корупцією закріплені в Угоді про асоціацію, а саме у:

- статті 3, відповідно до якої *верховенство права*, належне врядування, *боротьба з корупцією*, боротьба з різними формами транснаціональної

організованої злочинності й тероризмом, сприяння сталому розвитку і ефективній багатосторонності є головними принципами для посилення відносин між Сторонами;

- статті 14, відповідно до якої в рамках співробітництва у сфері юстиції, свободи та безпеки Сторони надають особливого значення утвердженню верховенства права та укріпленню інституцій усіх рівнів у сфері управління загалом та правоохоронних і судових органів зокрема. Співробітництво буде спрямоване, зокрема, на зміцнення судової влади, підвищення її ефективності, гарантування її незалежності та неупередженості та боротьбу з корупцією.

Також згідно з пунктом 4 статті 22 Угоди про асоціацію, Сторони віддані ефективному виконанню, зокрема, Конвенції ООН проти корупції 2003 року та інших відповідних міжнародних документів.

Відповідно до статті 5 Конвенції ООН проти корупції кожна Держава-учасниця, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, розробляє й здійснює або проводить ефективну скоординовану політику протидії корупції, яка сприяє участі суспільства і яка відображає принципи правопорядку, належного управління державними справами й державним майном, чесності й непідкупності, прозорості й відповідальності. Кожна держава-учасниця прагне періодично проводити оцінку відповідних правових інструментів й адміністративних заходів з метою визначення їхньої адекватності з точки зору запобігання корупції та боротьби з нею.

Згідно із Переговорною рамкою (пункт 51) «прогрес України у боротьбі з корупцією, включаючи результати розслідувань та винесення обвинувальних вироків, буде ретельно відстежуватися. Крім того, антикорупційна політика буде інтегрована в усі відповідні розділи. Відповідно, розділ не буде тимчасово закрито, доки не буде впроваджено достатню антикорупційну політику в цьому конкретному розділі».

Разом з тим, Дорожня карта з питань верховенства права, яка була розроблена відповідно до Переговорної рамки з урахуванням наданих рекомендацій ЄК у її щорічних звітах, передбачає низку заходів, які Україна має виконати щодо боротьби з корупцією, зокрема:

- здійснювати комплексний аналіз найбільш уражених корупцією сфер, результати якого стануть основою (підґрунтям) нових Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми зі строком виконання – III квартал 2025 року та на постійній основі;

- розробити та прийняти Антикорупційну стратегію та Державну антикорупційну програму, спрямовані як на підвищення ефективності загальної системи запобігання та протидії корупції, так і на мінімізацію корупції у пріоритетних сферах, таких як судова система, органи правопорядку, публічні закупівлі, зокрема оборонні закупівлі, державні підприємства, інфраструктура, митниця та оподаткування, будівництво та управління земельними ресурсами, природні ресурси та видобувна галузь. Ці стратегічні документи мають бути розроблені прозоро та на основі доказів (зокрема, результатів комплексного аналізу найбільш уражених корупцією сфер), включаючи консультації з

державними органами та неурядовими зацікавленими сторонами зі строком виконання – 6 місяців після останнього року дії попередньої стратегії.

Також відповідно до статті 21 Директиви 2026/1021/ЄС без шкоди для чинної політики, кожна держава-член повинна прийняти та опублікувати національну стратегію запобігання корупції та боротьби з нею, встановивши цілі, пріоритети та відповідні заходи, а також засоби для досягнення цих цілей. Держави-члени повинні прагнути забезпечити, щоб така національна стратегія розроблялася у консультації з громадянським суспільством, відповідними органами або підрозділами, зазначеними у статті 22, незалежними експертами, дослідниками та іншими зацікавленими сторонами, а також враховувати потреби, особливості та виклики держав-членів.

Корупція є комплексною проблемою, а вразливості, а також найдоцільніші способи їх подолання відрізняються залежно від сектору. Тому держави-члени повинні у відповідні проміжки часу проводити оцінку, щоб визначити сектори або професії, які найбільше ризикують корупцією, та розробляти заходи для вирішення основних ризиків у визначених секторах або професіях, зокрема шляхом регулярної організації, за потреби, заходів з підвищення обізнаності, адаптованих до специфіки визначених секторів або професій. Держави-члени, які мають широкі національні стратегії боротьби з корупцією, також можуть враховувати свої оцінки ризиків у цих стратегіях, за умови, що ризики оцінюються, а заходи регулярно переглядаються (пункт 43 преамбули Директиви 2026/1021/ЄС).

Отже, відповідно до права ЄС держави-члени мають дискреційні повноваження щодо визначення заходів із запобігання та протидії корупції у своїх антикорупційних стратегіях, виходячи з аналізу наявної ситуації та оцінки корупційних ризиків.

Водночас, як уже зазначалося, відповідно до Переговорної рамки Україна зобов'язана забезпечити інтеграцію антикорупційної політики до всіх переговорних розділів та поширити її на максимально широке коло суспільних відносин.

Крім того, Європейський Союз здійснюватиме моніторинг прогресу України у сфері запобігання та протидії корупції. Це передбачає реалізацію низки реформ і посилення інституційної спроможності ключових органів, визначених умовами успішного закриття переговорних розділів (бенчмарками), а також закріплених у Спільній заяві щодо 10 пріоритетних кроків, які Україна має виконати протягом 2026 року.

До таких реформ, зокрема, належать: посилення незалежності та розширення юрисдикції НАБУ і САП, перегляд порядку призначення та звільнення Генерального прокурора, реформування ДБР, зміцнення системи внутрішнього контролю у сфері запобігання корупції на високому рівні, а також ухвалення Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми до II кварталу 2026 року.

Згідно із Спільною позицією ЄС щодо відкриття переговорного кластеру 1 «Основи» у межах переговорів про вступ України до ЄС «ЄС також закликає

Україну продовжувати реалізацію антикорупційної політики, що охоплює інтеграцію антикорупційних підходів у відповідні сфери діяльності, проведення спеціалізованих оцінок та вжиття заходів з урахуванням конкретного контексту, спрямованих на найбільш уразливі сектори, такі як судова система, правоохоронні органи, публічні закупівлі (зокрема оборонні закупівлі), державні підприємства, інфраструктура, митна та податкова сфери, будівництво та управління земельними ресурсами, природні ресурси та видобувна галузь, а також освіта. ЄС наголошує, що особливу увагу слід приділяти управлінню ресурсами, пов'язаними з міжнародною допомогою та відновленням, що надаються у зв'язку з війною, у тому числі допомогою з боку ЄС».

З огляду на викладене, проєкт Закону не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС, а також спрямований на виконання заходу, передбаченого Дорожньою картою з питань верховенства права.

Також варто зазначити, що проєкт Закону враховує наведені у висновках Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до ЄС рекомендації до законопроєктів за реєстр. №№15230, 15230-1 та 15230-2 стосовно необхідності включення до Антикорупційної стратегії заходів щодо:

комплексної реформи Державного бюро розслідувань за участі незалежних експертів, призначених міжнародними партнерами (очікуваний стратегічний результат 2.2.9.1);

врегулювання більш прозорості та заснованої на заслугах процедури відбору та звільнення Генерального прокурора та прокурорів високого рівня (очікувані стратегічні результати 2.2.1.3, 2.2.2.1);

надання Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі (САП) необхідних повноважень для порушення кримінальних справ проти членів парламенту без попереднього схвалення Генерального прокурора (очікуваний стратегічний результат 1.10.3.1);

уточнення категорії посад працівників патронатних служб (радників, помічників) посадових осіб, які займають політичні посади, в тому числі постійно діючого допоміжного органу, утвореного Президентом України, на які будуть поширюватися заходи фінансового контролю (очікуваний стратегічний результат 1.6.1.1).

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проєкт Закону не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС, а також спрямований на виконання заходу Дорожньої карти з питань верховенства права.

ВИСНОВОК
щодо проєкту Закону України
«Про внесення змін до Закону України "Про боротьбу з тероризмом"»

(р. № 13694 від 25.08.2025, н.д. Кожем'якін А. А. та ін.)^{1,2}

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Відповідно до пояснювальної записки метою проєкту Закону є удосконалення механізму боротьби з тероризмом шляхом розбудови національної системи запобігання тероризму із визначенням координуючого органу у цій сфері відповідно до зобов'язань України в рамках вступу до Європейського Союзу.

Проєктом Закону пропонується внести зміни до Закону України «Про боротьбу з тероризмом» щодо визначення терміну «запобігання тероризму», наведення переліку суб'єктів, уповноважених проводити діяльність, спрямовану на запобігання тероризму та визначення їх повноважень у відповідній сфері, а також щодо наділення Кабінету Міністрів України повноваженнями на створення Координаційного центру з питань запобігання тероризму, визначення його структури та порядку функціонування.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

За предметом правового регулювання проєкт Закону стосується сфери *боротьби з тероризмом*, що входить до Розділу 24 «Юстиція, свобода, безпека» Кластеру 1 «*Основи процесу вступу до ЄС*» в рамках переговорного процесу між Україною та ЄС, та яка охоплюється зобов'язаннями України відповідно до:

1) Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);

2) Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, що ратифікована Законом України № 54-V від 31.07.2006 (далі – Конвенція про запобігання тероризму);

¹ Проєкт Закону, визнано таким, що спрямований на виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

² Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 17 серпня 2026 року (протокол № 269) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

3) Дорожньої карти з питань верховенства права, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475 (далі – Дорожня карта з питань верховенства права)³.

Також додатковими документами ЄС, що стосуються порушень у проєкті Закону питань, є:

- Щорічні Звіти Європейської Комісії про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу;
- Директива (ЄС) 2017/541 Європейського Парламенту та Ради від 15 березня 2017 року про боротьбу з тероризмом, що замінює Рамкове рішення Ради 2002/475/ІНА та вносить зміни до Рішення Ради 2005/671/ІНА (далі – Директива 2017/541/ЄС).

Разом з тим, особливості правового регулювання аналогічних питань, порушень у проєкті Закону, в ЄС регулюються державами-членами на рівні національного законодавства з урахуванням міжнародних договорів, а також принципів та цілей ЄС, визначених в установчих договорах.

3. Відповідність законопроекту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

Відповідно до статті 3 Угоди про асоціацію Сторони визнають, що принципи вільної ринкової економіки становлять основу для їхніх відносин. Верховенство права, належне врядування, боротьба з корупцією, *боротьба з різними формами транснаціональної організованої злочинності й тероризмом*, сприяння сталому розвитку і ефективній багатосторонності є *головними принципами для посилення відносин між Сторонами*.

Згідно зі статтею 13 Угоди про асоціацію Сторони домовились співробітничати на двосторонньому, регіональному та міжнародному рівнях з метою *запобігання та боротьби з тероризмом* відповідно до міжнародного права, міжнародних норм у сфері прав людини, а також відповідно до гуманітарного права та норм права, що регулюють статус біженців.

Також відповідно до статті 23 Угоди про асоціацію Сторони домовились співробітничати з метою *попередження та запобігання актам тероризму* згідно з міжнародним правом, міжнародним правом щодо захисту прав людини, біженців та гуманітарним правом, а також відповідними нормативними та підзаконними актами Сторін.

Згідно із статтею 3 Конвенції про запобігання тероризму кожна Сторона вживає відповідних заходів, зокрема у сфері підготовки кадрів для правоохоронних та інших органів, а також у сферах освіти, культури, інформації, засобів масової інформації та розвитку обізнаності населення, з метою запобігання терористичним злочинам і їхнім негативним наслідкам з одночасним дотриманням зобов'язань стосовно прав людини, передбачених - у випадках, що відповідають цій Стороні - Європейською конвенцією про захист прав людини і

³ Дорожня карта розроблена відповідно до Переговорної рамки ЄС, представленої на Першій міжурядовій конференції між Україною та ЄС 25 червня 2024 року, на якій офіційно розпочалися переговори про членство України в Європейському Союзі, та погоджена Європейською Комісією.

основоположних свобод (1950 р.), Міжнародним пактом про громадянські й політичні права (1966 р.) та інших зобов'язань відповідно до міжнародного права. Кожна Сторона вживає таких заходів, які можуть бути необхідними для поліпшення й розвитку співробітництва між національними органами з метою запобігання терористичним злочинам та їхнім негативним наслідкам.

Пунктом 31 Преамбули Директиви 2017/541/ЄС передбачено, що запобігання радикалізації та вербуванню для терористичної діяльності, включаючи радикалізацію в Інтернеті, потребує довгострокового, проактивного та комплексного підходу, який має поєднувати заходи у сфері кримінальної юстиції з політиками у сферах освіти, соціальної інклюзії та інтеграції, а також ефективними програмами дерерадикалізації, виходу з терористичної діяльності та реабілітації.

Відповідно до пункту 32 Преамбули Директиви 2017/541/ЄС держави-члени повинні продовжувати свої зусилля щодо запобігання та протидії радикалізації, що призводить до тероризму, шляхом координації, обміну інформацією та досвідом щодо національних політик запобігання, а також шляхом упровадження або, за необхідності, оновлення таких політик з урахуванням власних потреб, цілей та можливостей. Крім того, відповідно до пункту 33 Преамбули цієї Директиви держави-члени повинні, залежно від відповідних потреб та обставин, забезпечувати підтримку фахівців, у тому числі партнерів громадянського суспільства, які можуть контактувати з особами, вразливими до радикалізації; такі заходи можуть включати, зокрема, навчання та підвищення обізнаності щодо виявлення ознак радикалізації та реагування на них.

У Звіті за 2025 рік щодо прогресу України Європейська Комісія, серед іншого, зазначила про необхідність розроблення координаційного механізму для підготовки та прийняття стратегії і плану заходів щодо запобігання та протидії насильницькому екстремізму.

Враховуючи надані Європейською Комісією Україні рекомендації у її Звітах, у Дорожній карті з питань верховенства права у підрозділі 4.4 «Боротьба з тероризмом та попередження радикалізації» Розділу IV «Юстиція свобода та безпека» передбачено захід щодо розроблення та прийняття закону щодо визначення *основного координуючого органу з питань боротьби з радикалізацією та насильницькими проявами*, що можуть призвести до тероризму та *порядку залучення інших суб'єктів та недержавних інституцій до боротьби з радикалізацією та насильницькими проявами*, що можуть призвести до тероризму зі строком виконання - IV квартал 2027 рік. Виконання цього заходу є частиною досягнення стратегічного результату щодо забезпечення функціонування на національному рівні ефективної системи боротьби з тероризмом та радикалізмом відповідно до Директиви 2017/541/ЄС.

З огляду на наведене, проект Закону, положеннями якого пропонується врегулювати питання запобігання тероризму з метою виявлення та усунення причин і умов, які породжують тероризм, шляхом розширення кола суб'єктів, уповноважених здійснювати діяльність у цій сфері, закріплення їхніх

відповідних повноважень та передбачення функціонування Координаційного центру з питань запобігання тероризму, як частина комплексних заходів боротьби з тероризмом, *не суперечить* міжнародно-правовим зобов'язанням України та зобов'язанням у сфері європейської інтеграції.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проект Закону *не суперечить* міжнародно-правовим зобов'язанням України та зобов'язанням у сфері європейської інтеграції.

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо особливостей відповідальності за порушення у сфері використання малого електротранспорту в Україні, а також за порушення правил дорожнього руху окремими категоріями учасників дорожнього руху»

(реєстр. № 15283 від 29.05.2026, н.д. А. Скороход та ін.)¹

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Законопроєкт спрямований на встановлення адміністративної відповідальності за порушення вимог щодо використання малого електротранспорту в Україні, а також посилення відповідальності за порушення правил дорожнього руху окремими категоріями учасників дорожнього руху.

Законопроєкт є системно пов'язаним із проєктом Закону України «Про особливості використання малого електротранспорту в Україні» (реєстр. № 15284 від 29.05.2026), яким пропонується визначити правовий статус малого електротранспорту та встановити правила його використання.

Зокрема, законопроєктом пропонується доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення новою статтею 126-1 «Порушення вимог щодо використання малого електротранспорту», передбачивши відповідальність за порушення відповідних вимог.

За перше порушення пропонується встановити штраф у розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; за повторне порушення — штраф у розмірі двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із конфіскацією відповідного малого електротранспорту; за третє та кожне подальше порушення — штраф у розмірі однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян та виправні роботи на строк один місяць із конфіскацією відповідного малого електротранспорту.

¹ Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 17 серпня 2026 р. (протокол №269) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

Також пропонується внести зміни до статті 127 Кодексу України про адміністративні правопорушення шляхом підвищення розміру штрафів за порушення правил дорожнього руху пішоходами, велосипедистами, особами, які керують гужовим транспортом, і погоничами тварин.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Угода про асоціацію між Україною та ЄС передбачає зобов'язання щодо імплементації 10 актів законодавства Європейського Союзу (додаток XXXII до глави 7 «Транспорт» розділу V “Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС), які сприятимуть підвищенню рівня безпеки на автотранспорті, створенню сприятливих умов праці для водіїв, зниженню аварійності на дорогах, підвищенню відповідальності учасників дорожнього руху за дотриманням законодавства у сфері автомобільного транспорту.

Також при опрацюванні законодавчого регулювання, яке пропонується зазначеним законопроектом, варто враховувати положенням Директиви Європейського Парламенту і Ради 2008/96/ЄС від 19 листопада 2008 р. про управління безпекою дорожньої інфраструктури (Офіційний вісник ЄС L 319, 29.11.2008), Договір про функціонування Європейського Союзу (Офіційний вісник ЄС 326, 26.10.2012), Резолюцію Європейського Парламенту від 27 вересня 2001 року про безпеку європейських доріг 2011-2020 (Офіційний вісник ЄС с 56 E, 2602,2013) та Повідомлення Комісії від 20 липня 2010 року «До Європейської зони безпеки дорожнього руху: політика орієнтації на безпеку дорожнього руху 2011-2020» (COM(2010) 389 final), Регламент 168/2013 від 15 січня 2013 року про затвердження типу та ринковий нагляд за дво- або триколісними транспортними засобами та квадроциклами. Питання безпеки дорожнього руху та використання транспортних засобів охоплюються міжнародно-правовими зобов'язаннями України у сфері європейської інтеграції та окремими актами права Європейського Союзу. У цій сфері, зокрема, мають враховуватися положення Регламенту (ЄС) № 168/2013 Європейського Парламенту та Ради від 15 січня 2013 року про затвердження типу та ринковий нагляд за дво-, три- та чотириколісними транспортними засобами, Директиви Європейського Парламенту та Ради 2006/126/ЄС від 20 грудня 2006 року про посвідчення водія та Директиви (ЄС) 2025/2205 Європейського Парламенту та Ради про водійські посвідчення.

3. Відповідність законопроекту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності *acquis* ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити наступне.

Підвищення рівня безпеки дорожнього руху в усіх секторах, пов'язаних з попередженням дорожніх пригод, а також необхідністю підтримання дорожньої інфраструктури в належному стані є пріоритетним напрямком політики ЄС.

Саме такий підхід відображено у Резолюції Європейського Парламенту від 27 вересня 2001 року про безпеку європейських доріг 2011-2020 (Офіційний вісник ЄС с 56 Е, 2602,2013) та Повідомленні Комісії від 20 липня 2010 року «До Європейської зони безпеки дорожнього руху: політика орієнтації на безпеку дорожнього руху 2011-2020» (COM(2010) 389 final).

У статті 91 Договору про функціонування Європейського Союзу (Офіційний вісник ЄС 326, 26.10.2012) зазначається, що одним із головних напрямків політики Європейського Союзу є підвищення та удосконалення заходів безпеки у сфері транспорту.

Зміни, що стосуються внесення змін Кодексу України про адміністративні правопорушення, відповідно до яких відповідальність за порушення правил дорожнього руху розповсюджується і на осіб, які керують легкими персональними електричними транспортними засобами та доповнення до Закону України «Про дорожній рух» пропонується визнати осіб, які керують легкими персональними електричними транспортними засобами, учасниками дорожнього руху з визначенням відповідних прав та обов'язків, не суперечать ст.367-369 та Додатку XXXII Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

Водночас, правовідносини щодо організації дорожнього руху для осіб, які рухаються за допомогою портативних транспортних засобів на електричній тязі, в Європейському Союзі регулюються на рівні національного законодавства держав-членів, і саме існуюча практика може бути корисною в рамках доопрацювання зазначених проекту закону.

На рівні Європейського Союзу для правового врегулювання використання двох- та трьох колісних транспортних засобів, у тому числі, квадроциклів, з січня 2016 року діє Регламент 168/2013. Самобалансуючі транспортні засоби та транспортні засоби без сидіння прямо виключаються зі сфери застосування цього Регламенту. У зв'язку із зростанням тенденції користування персональним легким

електротранспортом, в деяких країнах ЄС, наприклад, у ФРН, Франції, Данії та Нідерландах станом на сьогодні вже прийняті відповідні нормативно-правові акти і встановлені передбачувані правила.

Разом з тим, процес уніфікації термінологічного апарату допоки триває. Найбільш вживаним терміном у державах-членах є особистий легкий електричний транспортний засіб / «легкий електротранспорт» / легкий електричний транспортний засіб для особистого використання (personal light electric vehicles).

Цей термін охоплює широкий спектр найрізноманітніших транспортних засобів. Відповідно до Правил використання електричних скутерів на загальнодоступних дорогах, який було розроблено Міністерством транспорту Німеччини, легкий електричний транспортний засіб для особистого використання означає "моторний транспортний засіб з електричним приводом і максимальною швидкістю не менше 6 км / год і не більше 20 км / год", який відповідає наступним критеріям:

- з ручкою
- обмеження потужності до 500 Вт (1400 Вт для конкретних самобалансуючих транспортних засобів)
- мінімальні вимоги, що стосуються правил безпеки дорожнього руху (системи гальм та освітлення, динаміка руху транспортних засобів та електробезпека)

Також для того, щоб такі транспортні засоби використовувати на дорогах, вони мають відповідати необхідним критеріям, як наприклад, мати ідентифікаційний номер, діючу страховку та зазначені технічні характеристики. Дітям до 14 років заборонено використання таких транспортних засобів на дорогах.

Кермувальники можуть використовувати лише велосипедні смуги або спільні смуги для пішоходів та велосипедів. Якщо таких немає, легкий електротранспорт може їздити по тротуарах. Муніципальні органи можуть дозволити використання легких електричних транспортних засобів в інших районах у кожному конкретному випадку або для конкретних заявників. Загальний дозвіл на використання легких електричних транспортних засобів на таких ділянках руху повинен бути позначений дорожнім знаком «Дозволено легким електричним транспортним засобам».

Також діють правила поведінки, відповідно до яких кермувальники повинні їхати один за одним, своєчасно вказувати поворот за допомогою сигналу руками, якщо легкий електричний транспортний засіб не оснащений поворотниками, звертати увагу на рух велосипедів і при необхідності регулювати свою швидкість зі швидкістю велосипедів.

Кермувальників легких електричних транспортних засобів, які не дотримуються правил, визначених у правилах, можуть оштрафувати до 2000 євро.

У Бельгії були внесені поправки у законодавство, що дозволяють легким електричним транспортним засобам (з максимальною швидкістю 18 км / год) їздити на дорогах (велосипедні доріжки). Можна також використовувати ці засоби на тротуарах. Засоби з більшою максимальною швидкістю підпадають під дію загальних правил дорожнього руху.

З 1 липня 2008 р. особи, які досягнули віку 16 років можуть користуватися сігвеями на голландських дорогах, однак необхідно мати спеціальне страхування. Амстердамські поліцейські використовують такі транспортні засоби у своїй щоденній роботі.

Таким чином, запропоновані зміни, які містяться у проєкті Закону щодо деяких аспектів підвищення безпеки учасників дорожнього руху частково корелюються із європейською практикою, водночас, потребують доопрацювання з метою більш комплексного врахування усіх особливостей врегулювання зазначеної сфери. Зокрема, передбачена законопроектом № 15283 відповідальність застосовуватиметься до порушень правил використання категорії транспортних засобів, визначеної законопроектом № 15284 як «малий електротранспорт». Водночас запропоноване законопроектом № 15284 визначення малого електротранспорту частково охоплює транспортні засоби, які відповідно до права ЄС належать до категорій мопедів та мотоциклів і щодо яких застосовуються вимоги Директиви (ЄС) 2025/2205 та Регламенту (ЄС) № 168/2013. У зв'язку з цим ефективно та юридично визначене застосування положень законопроекту № 15283 залежить від належного доопрацювання законопроекту № 15284, зокрема в частині визначення категорії малого електротранспорту та її розмежування з іншими категоріями транспортних засобів, правовий режим яких регулюється *acquis* ЄС.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проект акта *не суперечить* міжнародно-правовим зобов'язанням України, однак *потребує суттєвого доопрацювання* з метою комплексного врахування правового регулювання зазначеної сфери держав-членів ЄС.

ВИСНОВОК
щодо проєкту Закону України «Про особливості використання
малого електротранспорту в Україні»

(реєстр. № 15284 від 29.05.2026, н.д. А. Скороход та ін.)¹

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Законопроєкт спрямований на законодавче врегулювання використання малого електротранспорту в Україні та забезпечення безпеки дорожнього руху у зв'язку зі зростанням використання електричних самокатів, моноколів, електричних велосипедів, сігвеїв, гіробордів, гіроскутерів та інших аналогічних транспортних засобів.

Законопроєктом пропонується визначити поняття малого електротранспорту, встановити правила його використання на велодоріжках, тротуарах, у пішохідних зонах та інших елементах дорожньої інфраструктури, визначити швидкісні та вікові обмеження, вимоги щодо використання засобів безпеки, а також окремі обов'язки суб'єктів господарювання, які надають малий електротранспорт у користування.

Зокрема, законопроєктом передбачено можливість руху малого електротранспорту зі швидкістю до 50 км/год спеціально обладнаною велодоріжкою, що є елементом проїзної частини автомобільної дороги, та до 10 км/год у межах пішохідних зон, тротуарів, зон відпочинку, де рухаються пішоходи, а також велодоріжками, які межують із такими зонами. Також встановлюється мінімальний вік 16 років для руху малим електротранспортом велодоріжкою, що є елементом проїзної частини автомобільної дороги, та передбачається обов'язок суб'єктів господарювання, які надають малий електротранспорт у користування, забезпечити програмні або механічні обмеження швидкості.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері.

¹ Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 17 серпня 2026 р. (протокол №269) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Угода про асоціацію між Україною та ЄС передбачає зобов'язання щодо імплементації 10 актів законодавства Європейського Союзу (додаток XXXII до глави 7 «Транспорт» розділу V “Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною та ЄС), які сприятимуть підвищенню рівня безпеки на автотранспорті, створенню сприятливих умов праці для водіїв, зниженню аварійності на дорогах, підвищенню відповідальності учасників дорожнього руху за дотриманням законодавства у сфері автомобільного транспорту.

Також при опрацюванні законодавчого регулювання, яке пропонується зазначеним законопроектом, варто враховувати положенням Директиви Європейського Парламенту і Ради 2008/96/ЄС від 19 листопада 2008 р. про управління безпекою дорожньої інфраструктури (Офіційний вісник ЄС L 319, 29.11.2008), Договір про функціонування Європейського Союзу (Офіційний вісник ЄС 326, 26.10.2012), Резолюцію Європейського Парламенту від 27 вересня 2001 року про безпеку європейських доріг 2011-2020 (Офіційний вісник ЄС с 56 E, 2602,2013) та Повідомлення Комісії від 20 липня 2010 року «До Європейської зони безпеки дорожнього руху: політика орієнтації на безпеку дорожнього руху 2011-2020» (COM(2010) 389 final), Регламент 168/2013 від 15 січня 2013 року про затвердження типу та ринковий нагляд за дво- або триколісними транспортними засобами та квадроциклами. Питання безпеки дорожнього руху та використання транспортних засобів охоплюються міжнародно-правовими зобов'язаннями України у сфері європейської інтеграції та окремими актами права Європейського Союзу. У цій сфері, зокрема, мають враховуватися положення Регламенту (ЄС) № 168/2013 Європейського Парламенту та Ради від 15 січня 2013 року про затвердження типу та ринковий нагляд за дво-, три- та чотириколісними транспортними засобами, Директиви Європейського Парламенту та Ради 2006/126/ЄС від 20 грудня 2006 року про посвідчення водія та Директиви (ЄС) 2025/2205 Європейського Парламенту та Ради про водійські посвідчення.

3. Відповідність законопроекту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

За результатами правового аналізу проєкту Закону щодо його відповідності асquis ЄС та міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції слід зазначити наступне.

Підвищення рівня безпеки дорожнього руху, запобігання дорожньо-транспортним пригодам та вдосконалення заходів безпеки у сфері транспорту є важливими напрямками політики Європейського Союзу. Відповідний підхід закріплено, зокрема, у статті 91 Договору про функціонування Європейського Союзу.

Водночас на рівні Європейського Союзу відсутній єдиний гармонізований акт, який би комплексно регулював використання малого електротранспорту як окремої категорії транспортних засобів. Відповідні правовідносини значною мірою регулюються на рівні національного законодавства держав-членів ЄС.

Разом з тим, при визначенні сфери такого національного регулювання мають враховуватися положення *acquis* ЄС щодо категорій транспортних засобів, вимог до їх затвердження та допуску до керування. Зокрема, Регламент (ЄС) № 168/2013 встановлює вимоги щодо затвердження типу та ринкового нагляду за дво-, три- та чотириколісними транспортними засобами, а Директива (ЄС) 2025/2205 визначає категорії транспортних засобів, для керування якими необхідне відповідне посвідчення водія.

Статтею 1 законопроекту пропонується визначити малий електротранспорт як одно-, дво- або триколісні механічні транспортні засоби, що приводяться в рух за допомогою електричного двигуна (електричні самокати, моноколеса, електричні велосипеди, сігвеї, гіроборди, гіроскутери тощо), які можуть набирати швидкість 10 і більше кілометрів на годину.

Таке визначення не встановлює верхньої межі максимальної конструктивної швидкості та обмеження потужності електродвигуна. Унаслідок цього запропонована категорія малого електротранспорту може частково охоплювати транспортні засоби, які відповідно до Директиви (ЄС) 2025/2205 належать до категорії АМ, а також окремі транспортні засоби категорій А, А1 та А2.

Відповідно до Директиви (ЄС) 2025/2205 категорія АМ охоплює двоколісні або триколісні транспортні засоби з максимальною конструктивною швидкістю не більше 45 км/год та максимальною корисною потужністю не більше 4 кВт, за винятком транспортних засобів, максимальна конструктивна швидкість яких не перевищує 25 км/год.

Таким чином, за запропонованого законопроектом підходу до категорії малого електротранспорту можуть бути віднесені також мопеди та мотоцикли, керування якими вимагає наявності відповідного посвідчення водія та щодо яких застосовуються вимоги до затвердження типу та ринкового нагляду відповідно до Регламенту (ЄС) № 168/2013.

Зазначене свідчить про необхідність чіткого розмежування малого електротранспорту та категорій транспортних засобів, використання яких уже врегульовано законодавством України та *acquis* ЄС, шляхом встановлення відповідних технічних критеріїв, зокрема максимальної конструктивної швидкості та потужності двигуна.

Використання видів малого електротранспорту, які не підпадають під гармонізоване регулювання ЄС, регулюється державами-членами на національному рівні. Практика держав-членів ЄС свідчить про встановлення для таких транспортних засобів суттєво нижчих максимальних швидкостей, ніж передбачено законопроектом. Зокрема, у Німеччині максимальна конструктивна швидкість малих електротранспортних засобів становить не більше 20 км/год. Обмеження на рівні 20 км/год застосовуються також у низці інших європейських держав, тоді як у Франції загальний ліміт становить 25 км/год, а в Італії — 20 км/год.

Натомість статтею 6 законопроекту пропонується дозволити рух малого електротранспорту зі швидкістю до 50 км/год спеціально обладнаною велодоріжкою, що є елементом проїзної частини автомобільної дороги. Такий підхід істотно відрізняється від практики регулювання малого електротранспорту в державах-членах ЄС та створює ризик віднесення до малого електротранспорту транспортних засобів, які за своїми технічними характеристиками мають регулюватися як мопеди або мотоцикли.

Статтею 9 законопроекту встановлюється мінімальний вік 16 років для руху малим електротранспортом велодоріжкою, що є елементом проїзної частини автомобільної дороги. Водночас законопроект не встановлює мінімального віку для використання такого транспорту на тротуарах та у пішохідних зонах. У державах-членах ЄС відповідні вікові обмеження встановлюються на національному рівні та можуть становити від 10 до 16 років.

Передбачений статтею 11 законопроекту обов'язок суб'єктів господарювання, які надають малий електротранспорт у користування, забезпечувати програмне або механічне обмеження швидкості загалом відповідає підходам, які застосовуються щодо операторів спільного користування малим електротранспортом у державах-членах ЄС.

Таким чином, запропонований законопроектом підхід до визначення та використання малого електротранспорту потребує доопрацювання насамперед шляхом встановлення чітких технічних критеріїв максимальної конструктивної швидкості та потужності двигуна, які дозволять відмежувати малий електротранспорт від мопедів, мотоциклів та інших категорій транспортних засобів, що підпадають під дію відповідного *acquis*

ЄС, а також перегляду запропонованого максимального швидкісного режиму з урахуванням практики держав-членів ЄС.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проект Закону України «Про особливості використання малого електротранспорту в Україні» (реєстр. № 15284 від 29.05.2026) не відповідає підходам права Європейського Союзу, зокрема Директиви (ЄС) 2025/2205 та Регламенту (ЄС) № 168/2013, у частині визначення категорії малого електротранспорту через відсутність належного розмежування за максимальною конструктивною швидкістю та потужністю двигуна.

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України

«Про внесення змін до Закону України "Про Національний банк України" щодо включення віртуальних активів до золотовалютних резервів України»

(р.№ 13356 від 10.06.2025, н.д. Железняк Я.І. та інші)¹

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Як зазначено у пояснювальній записці, метою прийняття законопроєкту є створення правових підстав для включення віртуальних активів до золотовалютних резервів України, що забезпечить такі стратегічні переваги:

- диверсифікація активів Національного банку України, що сприятиме підвищенню фінансової стабільності держави;
- захист резервів від інфляції та девальвації національної валюти;
- потенційне зменшення зовнішнього боргу України завдяки зростанню вартості віртуальних активів, тощо.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Правовідносини, що належать до сфери правового регулювання проєкту Закону, регулюються:

- Консолідованою версією Договору про функціонування Європейського Союзу.
- Регламентом (ЄС) 2023/1114 Європейського Парламенту та Ради від 31 травня 2023 року про ринки криптоактивів, що вносить зміни до регламентів (ЄС) № 1093/2010 та (ЄС) № 1095/2010 і директив 2013/36/ЄС та (ЄС) 2019/1937. PE/54/2022/REV/1.
- Настановами Європейського центрального банку від 9 грудня 2011 року щодо вимог Європейського центрального банку до статистичної звітності у сфері зовнішньої статистики (переглянута редакція) (ЕСВ/2011/23).

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

¹ Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 17 серпня 2026 року (протокол №269) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

1) Законопроект передбачає, що «поповнення золотовалютного резерву проводиться Національним банком шляхом:

- купівлі віртуальних активів;
- отримання доходів у віртуальних активах;
- залучення Національним банком віртуальних активів від міжнародних фінансових організацій, центральних банків іноземних держав та інших кредиторів».

2) Відповідно до п.13 статті 1 Настанови Європейського центрального банку від 9 грудня 2011 року щодо вимог Європейського центрального банку до статистичної звітності у сфері зовнішньої статистики (переглянута редакція) термін «резервні активи» означає «високоліквідні, ринкові та надійні з погляду кредитоспроможності вимоги Євросистеми до резидентів країн, що не входять до єврозони, номіновані у валютах, відмінних від євро, а також золото, резервні позиції в МВФ та активи у формі СПЗ (спеціальних прав запозичення)».

У пункті 6.5 Додатку III Настанов Європейського центрального банку від 9 грудня 2011 року щодо вимог Європейського центрального банку до статистичної звітності у сфері зовнішньої статистики (переглянута редакція) зазначається наступне:

«Резервні активи це зовнішні активи, які перебувають у розпорядженні та під контролем органів грошово-кредитного регулювання і можуть бути негайно використані для задоволення потреб у фінансуванні платіжного балансу, здійснення інтервенцій на валютних ринках з метою регулювання обмінного курсу, а також для інших пов'язаних цілей (наприклад, підтримання довіри до валюти та економіки або забезпечення бази для зовнішніх запозичень). Резервні активи повинні являти собою активи в іноземній валюті, вимоги до нерезидентів та реально існуючі активи. Потенційні активи до цієї категорії не включаються. В основі концепції резервних активів лежать поняття «контролю» та «доступності для використання» органами грошово-кредитного регулювання.

Резервні активи єврозони складаються з резервних активів Євросистеми, тобто резервних активів Європейського центрального банку (ЄЦБ) та резервних активів, що утримуються національними центральними банками (НЦБ) країн єврозони.

Резервні активи повинні: (i) перебувати під ефективним контролем органу грошово-кредитного регулювання в межах Євросистеми (тобто ЄЦБ або НЦБ країни єврозони) та (ii) являти собою високоліквідні, ринкові та надійні (з погляду кредитного ризику) вимоги Євросистеми до нерезидентів єврозони, номіновані у конвертованих валютах (окрім євро), а також включати монетарне золото, резервні позиції в МВФ та спеціальні права запозичення (СПЗ).

Це визначення чітко виключає з категорії резервних активів (як на національному рівні, так і на рівні єврозони) вимоги в іноземній валюті до резидентів єврозони та вимоги, номіновані в євро. Так само до визначення резервних активів єврозони не включаються валютні позиції центральних урядів та/або міністерств фінансів,

відповідно до інституційних домовленостей, закріплених у Договорі про функціонування Європейського Союзу».

Відповідно до пункту 5 статті 3 Регламенту 2023/1114 «криптоактив» означає «цифрове представлення вартості або права, яке може передаватися та зберігатися в електронному вигляді з використанням технології розподіленого реєстру або аналогічної технології».

Таким чином, в складі резервних активів Європейського центрального банку не зазначено віртуальних активів (криптоактивів), як пропонує законопроект.

3) У Преамбулі Додатку III Настанов Європейського центрального банку від 9 грудня 2011 року щодо вимог Європейського центрального банку до статистичної звітності у сфері зовнішньої статистики (переглянута редакція) зазначається наступне: «Для побудови змістовної агрегованої зовнішньої статистики для єврозони було визначено концепції та визначення в галузі статистики платіжного балансу, статистики міжнародної інвестиційної позиції та шаблону міжнародних резервів. Основою для цих понять і визначень є чинні міжнародні стандарти, такі як шосте видання Керівництва МВФ зі складання платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції (далі — «ВРМ6»)...».

Шосте видання Керівництва МВФ зі складання платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції («ВРМ6») у п.6.64 зазначає наступне: «Термін «резервні активи» це «зовнішні активи, які перебувають у розпорядженні та під контролем грошово-кредитних органів і можуть бути негайно використані для задоволення потреб у фінансуванні платіжного балансу, для проведення інтервенцій на валютних ринках з метою впливу на обмінний курс валюти, а також для інших пов'язаних із цим цілей (наприклад, підтримання довіри до валюти та економіки й забезпечення бази для залучення зовнішніх запозичень). Резервні активи повинні бути активами в іноземній валюті та реально існуючими активами. Потенційні активи до них не належать. В основі концепції резервних активів лежать поняття «контролю» та «доступності для використання» з боку грошово-кредитних органів. Склад резервних активів і зобов'язань, пов'язаних із резервами, наведено у Блоці 6.5».

Блок 6.5. Складові резервних активів та зобов'язань, пов'язаних із резервами.

Резервні активи:

- Монетарне золото
- Золоті злитки
- Нерозподілені золоті рахунки
- З них: монетарне золото, передане за операціями своп під грошове забезпечення
- Спеціальні права запозичення
- Резервна позиція в МВФ
- Інші резервні активи
- Готівкові кошти та депозити
- Вимоги до органів грошово-кредитного регулювання
- Вимоги до інших суб'єктів

- Цінні папери
- Боргові цінні папери
- Короткострокові
- Довгострокові
- Акції та паї інвестиційних фондів
- З них: цінні папери, передані за операціями РЕПО під грошове забезпечення
- Фінансові деривативи
- Інші вимоги

Зобов'язання перед нерезидентами, пов'язані з резервами (довідкові показники):

- Короткострокові (за залишковим строком погашення)
- Кредити та позики від МВФ
- Боргові цінні папери
- Депозити
- Позики
- Позики за операціями РЕПО
- Інші позики
- Інші короткострокові зобов'язання в іноземній валюті перед нерезидентами.

Таким чином, криптоактиви не зазначаються в вищезазначеному списку.

Також криптоактиви не відповідають критеріям МВФ, які використовуються для резервних активів: активи, які перебувають у розпорядженні та під контролем грошово-кредитних органів і можуть бути негайно використані для задоволення потреб у фінансуванні платіжного балансу, для проведення інтервенцій на валютних ринках з метою впливу на обмінний курс валюти, а також для інших пов'язаних із цим цілей (наприклад, підтримання довіри до валюти та економіки й забезпечення бази для залучення зовнішніх запозичень).

Тому, криптоактиви не можуть входити в резервні активи центрального банку країни.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проект Закону не відповідає міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу.

Голова Комітету

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України

«Про внесення змін до Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України" щодо спрощення експорту біометану українського виробництва на глобальні ринки»

(р.№ 13395 від 23.06.2025, н.д. Лабазюк С.П. та інші)¹

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Як зазначено у пояснювальній записці, метою законопроєкту є встановлення виключення, за яким біометан українського виробництва, згідно з кодом УКТ ЗЕД 2711 29 00 00 (біометан, який під час переміщення трубопровідним обсягом природного газу або сумішшю природного газу та біометану) буде експортуватися до третіх країн без застосування вивізного мита.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Правовідносини, що належать до сфери правового регулювання проєкту Закону, регулюються:

- Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).
- Консолідованою версією Договору про функціонування Європейського Союзу.
- Генеральною угодою з тарифів і торгівлі (ГАТТ 1947р.).

3. Відповідність законопроєкту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

1) Пункт (h) частини 1 статті 76 Угоди про асоціацію зазначає наступне:

«1. Сторони домовилися, що їхнє відповідне торговельне та митне законодавство, як принципове питання, має бути стабільним та всеохоплюючим та, що положення і процедури мають бути пропорціональними, прозорими, передбачуваними, недискримінаційними, об'єктивними й мають застосовуватися уніфіковано та ефективно, а також, *inter alia*, забезпечать:

¹ Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 17 серпня 2026 року (протокол №269) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

h) застосування міжнародних документів, що використовуються у митній справі і торгівлі, у тому числі тих, що розроблені Всесвітньої митною організацією (далі – ВМО) (Рамкові стандарти забезпечення безпеки і спрощення процедур міжнародної торгівлі 2005 року, Конвенція про тимчасове ввезення (Стамбульська конвенція) 1990 року, Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису і кодування товарів 1983 року), СОТ (наприклад, Угода про застосування Статті VII ГАТТ 1994), ООН (Митна конвенція про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП 1975 року, Міжнародна конвенція про узгодження умов проведення контролю вантажу на кордонах 1982 року), а також керівних принципів ЄС, таких як Митні прототипи».

Відповідно до п. 1 статті 271 Консолідованої версії Договору про функціонування Європейського Союзу «спільна торговельна політика ґрунтується на єдиних принципах, зокрема щодо змін тарифних ставок, укладення тарифних і торговельних угод стосовно торгівлі товарами та послугами, а також комерційних аспектів інтелектуальної власності, прямих іноземних інвестицій, забезпечення єдності заходів з лібералізації, експортної політики та заходів із захисту торгівлі, таких як заходи, що вживаються у випадках демпінгу або субсидування. Спільна торговельна політика здійснюється в контексті принципів і цілей зовнішньої діяльності Союзу».

Між Україною та ЄС було підписано Меморандум про стратегічне партнерство у сферах біометану, водню та інших синтетичних газів. Встановлення нульової ставки експортного мита на біометан відповідає цілям Меморандуму про стратегічне партнерство між Україною та ЄС у сферах біометану, водню та інших синтетичних газів, які полягають у розширенні співпраці між Україною та ЄС у сфері біометану/біогазу, що має посилювати безпеку постачання і сприяти торгівлі сталими відновлюваними газами між сторонами.

2) Відповідно до статті XI(1) ГАТТ 1947р. «ніякі заборони чи обмеження, крім мит, податків, чи інших зборів, чи то у формі квот, імпорتنих або експортних ліцензій чи інших заходів, не повинні встановлюватися або застосовуватися будь-якою стороною щодо імпорту будь-якого товару, який походить з території будь-якої іншої сторони, або щодо експорту чи продажу на експорт будь-якого товару, призначеного для ввезення на територію будь-якої іншої сторони».

Тому, це дискреційне право України на свій розсуд встановлювати чи не встановлювати мита щодо експорту будь-якого товару, призначеного для ввезення на територію будь-якої іншої сторони, члена СОТ, що не суперечить зобов'язанням України в рамках СОТ.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проект Закону не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу.

Голова Комітету

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України «Про внесення зміни до пункту 10-2 розділу XIII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про виконавче провадження"»

(реєстр. № 15264 від 21.05.2026 р., н. д. Дирдін М. Є.)¹

1. Загальна характеристика законопроєкту.

У пояснювальній записці до законопроєкту зазначено, що його метою є забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина, зокрема права на справедливий суд, в умовах воєнного стану, усунення правової невизначеності щодо строків виконання судових рішень немайнового характеру, зупинених на підставі абзацу двадцять другого пункту 10² розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження».

Законопроєктом № 15264 передбачено внесення зміни до абзацу двадцять другого пункту 10² Розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження», відповідно до якої зупиняється у період дії воєнного стану в Україні вчинення виконавчих дій у виконавчих провадженнях з виконання рішень, боржниками за якими є підприємства оборонно-промислового комплексу, органи військового управління, з'єднання, військові частини, вищі військові навчальні заклади установи та організації, які входять до складу Збройних Сил України (крім рішень за позовами фізичних осіб про стягнення заробітної плати, грошового забезпечення військовослужбовців, його перерахунку, щодо забезпечення військовослужбовців житлом, інших рішень за позовами фізичних осіб, за якими боржник зобов'язаний вчинити певні дії або утриматися від їх вчинення).

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Положення законопроєкту спрямовані на врегулювання правовідносин у сфері правосуддя, а саме відносин, пов'язаних із виконанням судових рішень.

Насамперед, слід вказати, що однією з рекомендацій Європейської комісії, вказаних у Звіті щодо України від 4 листопада 2025 року в рамках Пакету щодо розширення, є необхідність підготовки дорожньої карти щодо скасування та

¹ Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 17 серпня 2026 року (протокол № 269) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

перегляду чинних мораторіїв, а також подальшої реалізації стратегії та плану дій із вирішення проблеми невиконання рішень національних судів.

Водночас законопроект № 15264 пропонує частковий перегляд чинного мораторію на виконання судових рішень, боржниками за якими є суб'єкти сектору безпеки та оборони. Тобто за своєю суттю проект закону лише частково стосується зазначених вище рекомендацій Єврокомісії щодо вирішення проблеми невиконання рішень національних судів.

Положення законопроекту № 15264 розширюють перелік винятків із загального правила щодо зупинення вчинення виконавчих дій у період дії воєнного стану шляхом доповнення таким винятком як виконання судових рішень немайнового характеру, боржниками за якими є конкретно визначені суб'єкти сектору безпеки та оборони. Такий підхід сприятиме реалізації стягувачами у виконавчих провадженнях права на виконання судового рішення, яке охоплюється правом на справедливий суд.

Ураховуючи наведене вище, під час аналізу законопроекту № 15264 було враховано положення та рекомендації, передбачені такими документами:

1) *Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);*

2) *Звіт Європейської комісії щодо України від 4 листопада 2025 року в рамках Пакету щодо розширення;*

3) *Дорожня карта з питань верховенства права, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475-р «Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 «Основи процесу вступу до ЄС» (далі - Дорожня карта з питань верховенства права);*

4) *Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.*

З огляду на те, що право на справедливий суд включає також право на виконання рішення суду, під час аналізу проекту закону було також враховано відповідні положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та релевантну практику Європейського суду з прав людини та аналогічні норми Хартії основоположних прав Європейського Союзу.

3. Відповідність законопроекту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

У статті 2 Договору про Європейський Союз вказано, що Союз засновано на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин. Ці цінності є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, правосуддя, солідарність та рівність жінок і чоловіків.

Згідно із статтею 47 Розділу VI «Правосуддя» Хартії основоположних прав Європейського Союзу кожен має право на справедливий та відкритий

розгляд його справи протягом розумного строку незалежним та неупередженим судом, попередньо створеним згідно з законом.

Відповідно до статті 2 Розділу I «Загальні принципи» **Угоди про асоціацію** повага до демократичних принципів, прав людини та основоположних свобод, як визначено, зокрема, у відповідних документах щодо захисту прав людини, серед яких Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, а також повага до принципу верховенства права повинні формувати основу внутрішньої та зовнішньої політики Сторін і є основними елементами цієї Угоди.

Статтею 14 Розділу III «Юстиція, свобода та безпека» **Угоди про асоціацію** передбачено, що в рамках співробітництва у сфері юстиції, свободи та безпеки Сторони надають особливого значення утвердженню верховенства права та укріпленню інституцій усіх рівнів у сфері управління загалом та правоохоронних і судових органів зокрема. Співробітництво буде спрямоване, зокрема, на зміцнення судової влади, підвищення її ефективності, гарантування її незалежності та неупередженості та боротьбу з корупцією. Співробітництво у сфері юстиції, свободи та безпеки буде відбуватися на основі принципу поваги до прав людини та основоположних свобод.

У **Звіті щодо України від 4 листопада 2025 року в рамках Пакету щодо розширення** Єврокомісія, оцінюючи прогрес України в рамках переговорного Розділу 23 «Судова влада та основоположні права», зазначила, що Україні необхідно прийняти додаткові законодавчі акти щодо поліпшення виконання судових рішень, пов'язаних з грошовими та негрошовими зобов'язаннями, щодо цифровізації виконавчих проваджень, а також створити систему збору даних про виконання рішень.

У Звіті 2025 року Європейська комісія також вказує, що Україна повинна також підготувати дорожню карту щодо скасування та перегляду існуючих мораторіїв і продовжувати реалізацію стратегії та плану заходів для розв'язання проблеми невиконання рішень вітчизняних судів.

Відповідно до **проміжних критеріїв (Interim Benchmarks або IBM)** в рамках Розділу 23 «Судова влада та основоположні права», визначених Європейським Союзом у межах переговорного процесу щодо вступу України до ЄС, *Україна має розробити дорожню карту поетапного скасування існуючих мораторіїв на виконання судових рішень та банкрутство стосовно державних та комунальних підприємств на основі комплексного аналізу існуючих мораторіїв та їхнього впливу на економіку (IBM 23.4.4 Вдосконалено виконання судових рішень).*

Одним із стратегічних результатів **Дорожньої карти з питань верховенства права** є удосконалення механізму примусового виконання судових рішень та рішень інших органів, у тому числі через оптимізацію функціонування органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень; поступову цифровізацію виконавчого провадження; *перегляд або скасування необґрунтованих мораторіїв на примусове виконання судових рішень.*

З метою досягнення цієї стратегічної цілі Дорожньою картою передбачено реалізацію такого заходу як *створення додаткових механізмів виконання рішень судів щодо підприємств, які перебувають під дією мораторіїв*, через:

- здійснення аналізу існуючих мораторіїв, їх впливу на економіку та інвестиції України, а також на конкретні, стратегічно важливі сектори, включаючи оборону та енергетику;

- аналіз впливу скасування мораторіїв на різні сектори економіки;

- *розроблення дорожньої карти щодо поетапного скасування, перегляду мораторіїв одночасно мінімізуючи потенційний збиток для економіки України та її громадян з покроковими рекомендаціями щодо того, які мораторії можуть бути скасовані, відповідні терміни і дії, які повинні бути зроблені зацікавленими сторонами для досягнення цього;*

- *розроблення та прийняття на підставі дорожньої карти законодавчих змін щодо скасування, перегляду мораторіїв до кінця 2027 року (захід 4, стратегічний результат 1, підрозділ (б) виконання судових рішень, Розділ 1.6. Інші інституції/компоненти сектору правосуддя, Глава I. Правосуддя, строк виконання – IV квартал 2027 р.).*

Крім того, вважаємо за необхідне зазначити про релевантні зобов'язання України в рамках Ради Європи.

Згідно із пунктом 1 статті 6 «Право на справедливий суд» **Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод** кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення.

Відповідно до **практики Європейського суду з прав людини** право на виконання рішень, винесених судом, є невід'ємною частиною «права на суд» (*Scordino v. Italy* (№ 1) [ВП], 2006, § 196; *Hornsby v. Greece*, 1997, § 40).

Ефективний захист учасника судового провадження й відновлення справедливості передбачає зобов'язання адміністративних органів влади виконувати рішення (*Hornsby v. Greece*), 1997, § 41; *Kyrtatos v. Greece*, 2003, §§ 31-32; і щодо рішень конституційного суду, див., *mutatis mutandis*, *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. v. Poland*, 2021, §§ 282-283).

Отже, проаналізувавши положення законопроекту № 15264 та дослідивши зміст відповідних міжнародно-правових зобов'язань України, вважаємо, що законопроект № 15264 не суперечить євроінтеграційним зобов'язанням України та правовим стандартам Ради Європи.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проект закону **не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та правовим стандартам Ради Європи,

однак лише частково спрямований на реалізацію відповідних євроінтеграційних зобов'язань.

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України «Про внесення змін до статті 47 та пункту 10-2 розділу XIII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про виконавче провадження"»
(реєстр. № 15264-1 від 29.05.2026 р., н. д. Дирдін М. Є., Бабій Р. В.)¹

1. Загальна характеристика законопроєкту.

Законопроєкт № 15264-1 є альтернативним до основного проєкту Закону України «Про внесення зміни до пункту 10-2 Розділу XIII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про виконавче провадження"» (реєстр. № 15264 від 21.05.2026 р., н. д. Дирдін М. Є.).

Як зазначають автори в пояснювальній записці, метою законопроєкту є забезпечення конституційних прав і свобод людини та громадянина, зокрема права на справедливий суд, в умовах воєнного стану, усунення правової невизначеності щодо строків виконання судових рішень немайнового характеру, зупинених на підставі абзацу двадцять другого пункту 10² Розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження», а також удосконалення чинного законодавства для належного виконання Україною міжнародних зобов'язань в рамках Ради Європи та ефективного виконання рішень Європейського суду з прав людини в частині виплати присудженої ним компенсації.

Згідно з пояснювальною запискою до проєкту закону альтернативним законопроєктом пропонується, окрім внесення змін до абзацу двадцять другого пункту 10² розділу XIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про виконавче провадження», також внести зміни і до статті 47 Закону України «Про виконавче провадження», *відповідно до яких строк зберігання присуджених Європейським судом з прав людини (далі – ЄСПЛ) коштів на депозитному рахунку органу державної виконавчої служби збільшується до п'яти років.*

Автори законопроєкту вказують у записці, що станом на кінець березня 2025 року під наглядом Комітету міністрів Ради Європи (далі – КМ РЄ) перебуває 880 рішень ЄСПЛ у справах проти України. З них близько 300 рішень ЄСПЛ у справах проти України не можуть бути зняті з нагляду (закриті) КМ РЄ з огляду на те, що присуджені ЄСПЛ кошти не були отримані стягувачами протягом 1 року та перераховані до Державного бюджету України. Така ситуація

¹ Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 17 серпня 2026 року (протокол № 269) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

пов'язана із дією чинної редакції частини сьомої статті 47 Закону України «Про виконавче провадження».

За словами авторів, КМ РС неодноразово наголошував на тому, що такий короткий строк зберігання коштів не відповідає його практиці та заохочував державні органи України вирішити це питання шляхом збільшення строків зберігання коштів на депозитному рахунку, перш ніж їх буде перераховано до Державного бюджету України.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України в сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу.

Положення законопроекту спрямовані на врегулювання правовідносин у сфері правосуддя, а саме відносин, пов'язаних із виконанням рішень національних судів та рішень ЄСПЛ.

Насамперед, слід вказати, що серед рекомендацій Європейської комісії, вказаних у Звіті щодо України від 4 листопада 2025 року в рамках Пакету щодо розширення, є:

- необхідність підготовки дорожньої карти щодо скасування та перегляду чинних мораторіїв, а також подальшої реалізації стратегії та плану дій із вирішення проблеми невиконання рішень національних судів;
- необхідність забезпечити систематичне і своєчасне виконання рішень ЄСПЛ.

Водночас законопроект № 15264-1 пропонує частковий перегляд чинного мораторію на виконання судових рішень, боржниками за якими є суб'єкти сектору безпеки та оборони. Аналогічно запропоновані авторами законопроекту зміни лише частково торкаються вирішення питання своєчасного та повного виконання рішень ЄСПЛ.

Тобто за своєю суттю проект закону лише частково стосується зазначених вище рекомендацій Єврокомісії щодо вирішення проблеми невиконання рішень національних судів та рішень ЄСПЛ, оскільки такі питання згідно із Дорожньою картою з питань верховенства права мають бути вирішені шляхом застосування більш комплексного підходу.

Положення законопроекту № 15264-1 розширюють перелік винятків в рамках мораторію на вчинення виконавчих дій у період дії воєнного стану шляхом доповнення таким винятком як виконання судових рішень немайнового характеру, боржниками за якими є конкретно визначені суб'єкти сектору безпеки та оборони. Також, як зазначено вище, альтернативним проектом закону пропонується збільшити строк зберігання присуджених ЄСПЛ коштів на депозитному рахунку органу державної виконавчої служби до п'яти років.

Такий підхід сприятиме реалізації стягувачами у виконавчих провадженнях права на виконання судового рішення, яке охоплюється правом на справедливий суд.

Ураховуючи наведене вище, під час аналізу законопроекту № 15264-1 було враховано положення та рекомендації, передбачені такими документами:

1) *Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію);*

2) *Звіт Європейської комісії щодо України від 4 листопада 2025 року в рамках Пакету щодо розширення;*

3) *Дорожня карта з питань верховенства права, схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 травня 2025 року № 475-р «Деякі питання забезпечення переговорного процесу про вступ України до Європейського Союзу за кластером 1 «Основи процесу вступу до ЄС» (далі - Дорожня карта з питань верховенства права);*

4) *Умови успішного закриття переговорів (бенчмарки), прийняті Україною 15 червня 2026 року під час другої Міжурядової конференції між Україною та Європейським Союзом;*

5) *Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.*

З огляду на те, що право на справедливий суд включає також право на виконання рішення суду, під час аналізу проекту закону було також враховано відповідні положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та релевантну практику Європейського суду з прав людини та аналогічні норми Хартії основоположних прав Європейського Союзу.

3. Відповідність законопроекту міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

У статті 2 **Договору про Європейський Союз** вказано, що Союз засновано на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та поваги до прав людини, зокрема осіб, що належать до меншин. Ці цінності є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панує плюралізм, недискримінація, толерантність, правосуддя, солідарність та рівність жінок і чоловіків.

Згідно із статтею 47 Розділу VI «Правосуддя» **Хартії основоположних прав Європейського Союзу** кожен має право на справедливий та відкритий розгляд його справи протягом розумного строку незалежним та неупередженим судом, попередньо створеним згідно з законом.

Відповідно до статті 2 Розділу I «Загальні принципи» **Угоди про асоціацію** повага до демократичних принципів, прав людини та основоположних свобод, як визначено, зокрема, у відповідних документах щодо захисту прав людини, серед яких Конвенція Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, а також повага до принципу верховенства права повинні формувати основу внутрішньої та зовнішньої політики Сторін і є основними елементами цієї Угоди.

Статтею 14 Розділу III «Юстиція, свобода та безпека» **Угоди про асоціацію** передбачено, що в рамках співробітництва у сфері юстиції, свободи та безпеки Сторони надають особливого значення утвердженню верховенства права та укріпленню інституцій усіх рівнів у сфері управління загалом та правоохоронних і судових органів зокрема. Співробітництво буде спрямоване, зокрема, на

зміцнення судової влади, підвищення її ефективності, гарантування її незалежності та неупередженості та боротьбу з корупцією. Співробітництво у сфері юстиції, свободи та безпеки буде відбуватися на основі принципу поваги до прав людини та основоположних свобод.

У Звіті щодо України від 4 листопада 2025 року в рамках Пакету щодо розширення Єврокомісія, оцінюючи прогрес України в рамках переговорного Розділу 23 «Судова влада та основоположні права», зазначила, що Україні необхідно прийняти додаткові законодавчі акти щодо *поліпшення виконання судових рішень*, пов'язаних з грошовими та негрошовими зобов'язаннями, щодо цифровізації виконавчих проваджень, а також створити систему збору даних про виконання рішень.

У Звіті 2025 року Європейська комісія також вказує, що Україна повинна також підготувати дорожню карту щодо скасування та перегляду існуючих мораторіїв і продовжувати реалізацію стратегії та плану заходів для розв'язання проблеми невиконання рішень вітчизняних судів.

Крім того, Єврокомісія у Звіті підкреслила, що Україні необхідно вирішити системні або структурні проблеми, порушені ЄСПЛ, зокрема у сферах судочинства, правоохоронної діяльності та прав людини, *а також забезпечити систематичне і своєчасне виконання рішень ЄСПЛ*.

Відповідно до **проміжних критеріїв (Interim Benchmarks або IBM)** в рамках Розділу 23 «Судова влада та основоположні права», визначених Європейським Союзом у межах переговорного процесу щодо вступу України до ЄС, Україна має:

- *розробити дорожню карту поетапного скасування існуючих мораторіїв на виконання судових рішень та банкрутство стосовно державних та комунальних підприємств на основі комплексного аналізу існуючих мораторіїв та їхнього впливу на економіку (IBM 23.4.4 Вдосконалено виконання судових рішень);*

- *розробити законопроект щодо вдосконалення механізму виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини на основі поглибленого аналізу існуючих проблем та перешкод (IBM 23.10.1 Виконання рішень та застосування практики ЄСПЛ).*

Одним із стратегічних результатів **Дорожньої карти з питань верховенства права** є удосконалення механізму примусового виконання судових рішень та рішень інших органів, у тому числі через оптимізацію функціонування органів та осіб, які здійснюють примусове виконання рішень; поступову цифровізацію виконавчого провадження; *перегляд або скасування необґрунтованих мораторіїв на примусове виконання судових рішень*.

З метою досягнення цієї стратегічної цілі Дорожньою картою передбачено реалізацію такого заходу як *створення додаткових механізмів виконання рішень судів щодо підприємств, які перебувають під дією мораторіїв*, через:

- здійснення аналізу існуючих мораторіїв, їх впливу на економіку та інвестиції України, а також на конкретні, стратегічно важливі сектори, включаючи оборону та енергетику;

- аналіз впливу скасування мораторіїв на різні сектори економіки;
- розроблення дорожньої карти щодо поетапного скасування, перегляду мораторіїв одночасно мінімізуючи потенційний збиток для економіки України та її громадян з покроковими рекомендаціями щодо того, які мораторії можуть бути скасовані, відповідні терміни і дії, які повинні бути зроблені зацікавленими сторонами для досягнення цього;

- розроблення та прийняття на підставі дорожньої карти законодавчих змін щодо скасування, перегляду мораторіїв до кінця 2027 року (захід 4, стратегічний результат 1, підрозділ (б) виконання судових рішень, Розділ 1.6. Інші інституції/компоненти сектору правосуддя, Глава I. Правосуддя, строк виконання – IV квартал 2027 р.).

Дорожньою картою також передбачено виконання такого завдання як розробка та прийняття закону про внесення змін до Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», що удосконалює механізми виконання цих рішень на основі аналізу ефективності виконання рішень ЄСПЛ (стратегічний результат 1, захід 2 Підрозділу 3.1 «Рамка прав людини» Розділу III «Основоположні права», строк виконання – II квартал 2027 р.).

Крім того, вважаємо за необхідне зазначити про релевантні зобов'язання України в рамках Ради Європи.

Згідно із пунктом 1 статті 6 «Право на справедливий суд» **Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод** кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення.

Пунктом 1 статті 46 **Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод** передбачено, що Високі Договірні Сторони зобов'язуються виконувати остаточні рішення Суду в будь-яких справах, у яких вони є сторонами.

Відповідно до **практики Європейського суду з прав людини** право на виконання рішень, винесених судом, є невід'ємною частиною «права на суд» (*Scordino v. Italy* (№ 1) [ВП], 2006, § 196; *Hornsby v. Greece*, 1997, § 40).

Ефективний захист учасника судового провадження й відновлення справедливості передбачає зобов'язання адміністративних органів влади виконувати рішення (*Hornsby v. Greece*), 1997, § 41; *Kyrtatos v. Greece*, 2003, §§ 31-32; і щодо рішень конституційного суду, див., *mutatis mutandis*, *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. v. Poland*, 2021, §§ 282-283).

Отже, проаналізувавши положення законопроекту № 15264-1 та дослідивши зміст відповідних міжнародно-правових зобов'язань України, вважаємо, що законопроект № 15264-1 не суперечить євроінтеграційним зобов'язанням України та правовим стандартам Ради Європи.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу.

Проект закону не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та правовим стандартам Ради Європи, однак лише частково спрямований на реалізацію відповідних євроінтеграційних зобов'язань.

ВИСНОВОК
щодо проєкту Закону України
«Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань
у сферах питного водопостачання та водовідведення»
(реєстр. № 13578 від 31.07.2025, Кабінет Міністрів України)^{1,2}

1. Загальна характеристика законопроєкту

Метою проєкту Закону, як зазначено у пояснювальній записці, є приведення у відповідність норм законодавства у сфері питного водопостачання та водовідведення, з метою реалізації заходів, направлених на імплементацію законодавства України у відповідність з вимогами ЄС, яке передбачено підписанням Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їїніми державними-членами, з іншої сторони.

Проєкт Закону повторно розглядається до другого читання з урахуванням змін, відображених у порівняльній таблиці до нього станом на 29.06.2026.

Проєктом Закону у частині нових змін, внесених під час підготовки до другого читання, пропонується, зокрема:

1. Внести зміни до Закону України *«Про питну воду та питне водопостачання»*, зокрема:

1) уточнити повноваження Кабінету Міністрів України щодо затвердження порядку формування тарифів, які встановлюються органами місцевого самоврядування, словами «відповідно до повноважень, наданих законом»;

2) надати центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері житлово-комунального господарства, повноваження затверджувати індикаторні показники державного моніторингу у сфері питної води та питного водопостачання;

3) конкретизувати суб'єктів природних монополій, для яких НКРЕКП затверджує порядки (методики) формування тарифів на централізоване водопостачання: системи таких суб'єктів мають бути розташовані в одному чи декількох населених пунктах у межах однієї або більше областей, сукупна чисельність населення яких становить більше ніж 100 тисяч осіб, а обсяг реалізації послуг – більше ніж 300 тисяч кубічних метрів на рік.

2. Внести зміни до Закону України *«Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг»*, передбачивши повноваження НКРЕКП проводити контрольні перевірки правильності встановлення тарифів на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення і затверджувати порядок проведення таких перевірок.

¹ Законопроєкт спрямований на адаптацію законодавства України до положень права Європейського Союзу (acquis ЄС) в частині виконання міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції.

² Комітет розглянув проєкт Закону на своєму засіданні 17 серпня 2026 року (протокол № 269)

3. Внести зміни до Закону України «*Про водовідведення та очищення стічних вод*», передбачивши, зокрема:

1) повноваження Кабінету Міністрів України затверджувати порядок формування тарифів, які встановлюються органами місцевого самоврядування відповідно до повноважень, наданих законом;

2) повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері житлово-комунального господарства затверджувати індикаторні показники державного моніторингу у сфері водовідведення;

3) конкретизацію суб'єктів природних монополій, для яких НКРЕКП затверджує порядки (методики) формування тарифів на централізоване водовідведення, за територією розташування систем, сукупною чисельністю населення понад 100 тисяч осіб та річним обсягом реалізації послуг 200 тисяч кубічних метрів;

4) звуження повноваження щодо погодження проєктів ліцензійних умов та змін до них виключно до господарської діяльності з централізованого водовідведення;

5) встановлення ліцензійними умовами обсягів діяльності з централізованого водовідведення, що підлягає ліцензуванню, а також здійснення контролю за додержанням таких ліцензійних умов.

2. Належність законопроєкту за предметом правового регулювання до міжнародно-правових зобов'язань України у сфері європейської інтеграції та сфери дії права Європейського Союзу

Предмет правового регулювання законопроєкту охоплюється положеннями Глави 6 «Навколишнє середовище» Розділу V «Економічне та галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

Правовідносини, які є предметом правового регулювання законопроєкту, в Європейському Союзі регулюються:

Директивою (ЄС) 2024/3019 Європейського Парламенту та Ради від 27 листопада 2024 р. про очищення міських стічних вод (Official Journal L, 2024/3019, 12.12.2024) (далі – Директива (ЄС) 2024/3019);

Директивою (ЄС) 2020/2184 Європейського Парламенту та Ради від 16 грудня 2020 року про якість води, призначеної для споживання людиною (Official Journal L 435, 23.12.2020, р. 1–62) (далі – Директива (ЄС) 2020/2184);

Директивою 2006/123/ЄС Європейського Парламенту та Ради ЄС від 12 грудня 2006 року щодо послуг на внутрішньому ринку (Official Journal L 376, 27.12.2006, р. 36–68) (далі – Директива 2006/123/ЄС);

Директивою Європейського Парламенту і Ради 2000/60/ЄС від 23 жовтня 2000 року про встановлення рамок заходів Співтовариства в галузі водної політики (Official Journal L 327, 22/12/2000, р. 1–73) (далі – Директива 2000/60/ЄС);

Директивою Ради ЄС 91/271/ЄЕС про очищення міських стічних вод від 21 травня 1991 року (Official Journal L 135, 30.5.1991, р. 40–52) (далі – Директива Ради ЄС 91/271/ЄЕС);

Повідомленням Комісії до Європейського Парламенту, Ради, Європейського економічно-соціального комітету та Комітету регіонів «Європейська стратегія водостійкості» COM/2025/280 final (далі – Європейська стратегія водної стійкості).

3. Відповідність законопроекту міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності *acquis* ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Порівняно з редакцією порівняльної таблиці станом на 30.03.2026, у редакції, схваленій головним комітетом 29.06.2026 року, уточнено модель державного регулювання у сферах централізованого водопостачання і водовідведення.

Відповідно до статті 361 Угоди про асоціацію співробітництво має на меті збереження, захист, поліпшення і відтворення якості навколишнього середовища, захист громадського здоров'я, розсудливе та раціональне використання природних ресурсів, зокрема у сфері якості води та управління водними ресурсами.

Стаття 363 Угоди про асоціацію передбачає, що поступове наближення законодавства України до права та політики ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища здійснюється відповідно до Додатка XXX до цієї Угоди.

Згідно із зазначеним додатком Україна взяла на себе зобов'язання впровадити положення Директиви 98/83/ЄС про якість води, призначеної для споживання людиною³, та Директиви 91/271/ЄЕС про очищення міських стічних вод⁴.

Щодо ризик-орієнтованого підходу у сферах питного водопостачання та водовідведення

Підпунктом 1 пункту 1 розділу I законопроекту пропонується доповнити частину першу статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» визначенням управління ризиками в системі централізованого питного водопостачання як процесу виявлення небезпек, оцінювання ризиків і застосування заходів контролю від джерела питного водопостачання до споживача.

Підпунктом 4 цього пункту статтю 10 зазначеного Закону доповнюють повноваженням Кабінету Міністрів України затвердити відповідну методiku, а підпунктом 8 частину другу статті 23 – обов'язком підприємств застосовувати ризик-орієнтований підхід згідно з цією методикою.

Підпунктом 1 пункту 4 розділу I законопроекту частину першу статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» доповнюють пунктом 30 з визначенням управління ризиками в системі водовідведення як процесу виявлення потенційних небезпек і здійснення заходів контролю для забезпечення безпечного та надійного водовідведення.

³ замінена Директивою (ЄС) 2020/2184 Європейського Парламенту та Ради від 16 грудня 2020 року про якість води, призначеної для споживання людиною

⁴ буде скасовано з 1 серпня 2027 року згідно із статтею 32 (1) Директиви (ЄС) 2024/3019 Європейського Парламенту та Ради від 27 листопада 2024 р. про очищення міських стічних вод, що набрала чинності 1 січня 2025 року

Підпунктом 2 цього пункту до частини першої статті 9 включають до повноважень Кабінету Міністрів України затверджувати методика управління ризиками, а підпунктом 5 частину першу статті 17 доповнюють обов'язком підприємств застосовувати ризик-орієнтований підхід. Методика має охоплювати ідентифікацію, аналіз і визначення ступеня ризиків, моніторинг та заходи запобігання негативним наслідкам або їх мінімізації.

Відповідно до статті 7 Директиви (ЄС) 2020/2184 постачання, очищення та розподіл води, призначеної для споживання людиною, мають здійснюватися із застосуванням ризик-орієнтованого підходу, який охоплює весь ланцюг постачання – від водозбірної площі, забору, очищення і зберігання до розподілу води та точки відповідності, визначеної статтею 6 цієї Директиви.

Такий підхід включає три окремі складові: оцінювання та управління ризиками водозбірних площ для точок забору відповідно до статті 8; оцінювання та управління ризиками кожної системи водопостачання відповідно до статті 9; оцінювання ризиків внутрішніх розподільчих систем відповідно до статті 10 Директиви (ЄС) 2020/2184.

Звертаємо увагу, на необхідність розмежування оцінювання ризиків водозбірної площі, окремої системи водопостачання та внутрішніх розподільчих систем, визначення відповідальних суб'єктів і встановлення зв'язку оцінювання ризиків зі спеціальною програмою операційного моніторингу, передбаченою статтями 9 і 13 Директиви.

Стаття 18 Директиви (ЄС) 2024/3019 вимагає до 31 грудня 2027 року виявити та оцінити ризики, які скиди міських стічних вод становлять для навколишнього середовища і здоров'я людини, з урахуванням сезонних коливань та екстремальних явищ. Оцінювання має охоплювати, зокрема, ризики для водних об'єктів, які використовуються для забору питної води, вод для купання, водних об'єктів, де здійснюється аквакультура, та підземних вод.

На основі результатів такого оцінювання держави-члени повинні вживати визначених у статті 18(2) заходів, переглядати оцінку кожні шість років та включати стислий виклад ризиків і заходів до відповідних планів управління річковими басейнами і національних програм імплементації.

Отже, положення законопроекту щодо ризик-орієнтованого підходу у сфері питного водопостачання узгоджуються з Директивою (ЄС) 2020/2184.

Щодо державного моніторингу у сферах питного водопостачання та водовідведення

Підпунктом 5 пункту 1 розділу I законопроекту частину першу статті 11 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» доповнено повноваженням затверджувати індикаторні показники державного моніторингу у сфері питної води та питного водопостачання.

Підпунктом 3 пункту 4 розділу I аналогічне повноваження включено до частини першої статті 10 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод».

Відповідно до статті 13 Директиви (ЄС) 2020/2184 держави-члени повинні встановити програми моніторингу якості води, призначеної для споживання людиною. Такі програми мають бути спеціально адаптованими до конкретної системи постачання, охоплювати параметри, визначені додатком I та статтею

5(3), речовини і сполуки зі списку спостереження, а також відповідати вимогам до місць і частоти відбору проб, установленим додатком II.

Стаття 21 Директиви (ЄС) 2024/3019 вимагає моніторингу скидів міських очисних споруд, осаду і повторно використаних міських стічних вод, а у визначених випадках – викидів парникових газів, енергетичних показників, зливових переливів, міського поверхневого стоку та окремих забруднюючих речовин.

Таким чином, нові положення проєкту Закону узгоджуються з статтею 13 Директиви (ЄС) 2020/2184 та статтею 21 Директиви (ЄС) 2024/3019.

Щодо тимчасових відхилень від показників якості питної води

Підпунктом 9 пункту 1 розділу I законопроєкту Закон України «Про питну воду та питне водопостачання» доповнюється статтею 27¹, яка врегульовує тимчасове відхилення встановлених показників якості питної води.

Відповідно до статті 15(1) Директиви (ЄС) 2020/2184 у належним чином обґрунтованих випадках допускаються відступи лише від параметричних значень, установлених у частині В додатка I, тобто хімічних параметрів, або визначених відповідно до статті 5(3), за умови відсутності потенційної небезпеки для здоров'я людини та неможливості забезпечити постачання води іншим розумним способом.

Зазначена стаття містить вичерпний перелік підстав для такого відступу: нова водозбірна площа для забору води; нове джерело забруднення у водозбірній площі або нові досліджувані чи виявлені параметри; непередбачена та виняткова ситуація в наявній водозбірній площі, яка може призвести до тимчасового обмеженого перевищення параметричних значень.

Також стаття 15(2) Директиви (ЄС) 2020/2184 встановлює, що рішення про відступ має містити, зокрема, кількість води, що постачається щодня, відомості про можливий вплив на відповідних операторів харчового бізнесу, попередні результати моніторингу, оцінку вартості коригувальних заходів та положення щодо їх перегляду.

Отже, зазначені положення законопроєкту узгоджуються зі статтею 15 Директиви (ЄС) 2020/2184.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу

Проєкт Закону **не суперечить** міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву Європейського Союзу.

Голова Комітету

І. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 3FAA9288358EC00304000000EED52E0043BFDC00
Дійсний до: 16.12.2026 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
04-20/10-2026/192895 від 18.08.2026

2314593